

Analiza troškova života u Hrvatskoj i svijetu

Bošnjak, Antonija

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Organization and Informatics / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:211:234406>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial 3.0 Unported / Imenovanje-Nekomercijalno 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-07**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Organization and Informatics - Digital Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
VARAŽDIN**

Antonija Bošnjak

**ANALIZA TROŠKOVA ŽIVOTA U
HRVATSKOJ I SVIJETU**

ZAVRŠNI RAD

Varaždin, 2022.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ž D I N

Antonija Bošnjak

Matični broj: 0016132926

Studij: Ekonomika poduzetništva

ANALIZA TROŠKOVA ŽIVOTA U HRVATSKOJ I SVIJETU

ZAVRŠNI RAD

Mentorica:

Prof. dr. sc. Jasminka Dobša

Varaždin, rujan 2022.

Antonija Bošnjak

Izjava o izvornosti

Izjavljujem da je moj završni/diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristio drugim izvorima osim onima koji su u njemu navedeni. Za izradu rada su korištene etički prikladne i prihvatljive metode i tehnike rada.

Autor/Autorica potvrdio/potvrdila prihvaćanjem odredbi u sustavu FOI-radovi

Sažetak

Tema završnog rada je „Analiza troškova života u Hrvatskoj i svijetu“ gdje će se analizirati troškovi života građana za različite gradove u Hrvatskoj i Europskoj Uniji i New Yorku temeljem podataka preuzetih s portala Numbeo koji pruža detaljne informacije za svaki grad i temelji se na brojkama koje su dostavili ljudi koje žive u njima. U obzir se uzima sve - od troška namirnica i mjesečne karte za prijevoz, aktivnosti u slobodno vrijeme, troškova najamnine izabave do mjesečnog iznosa neto plaće. Glavni cilj rada je analizirati podatke o trošku života u pojedinom gradu te usporediti ih s ostalim gradovima.

Ključne riječi: trošak života, indeks potrošačkih cijena, EU, Hrvatska, analiza podataka

Sadržaj

Sadržaj	iii
1. Uvod	1
2. Metode i tehnike rada	2
3. Trošak života	3
3.1. Pojam troška života.....	3
3.2. Životni standard	3
4. Indeks potrošačkih cijena	6
4.1. Pojam indeksa potrošačkih cijena.....	6
4.1.1. Izbor uzoraka artikla	6
4.2. Harmonizirani indeks potrošačkih cijena	7
5. Inflacija.....	8
6. Trošak života u Hrvatskoj.....	11
6.1. Usporedba podataka o troškovima života u Hrvatskoj.....	11
7. Trošak života u svijetu	22
8. Zaključak	40
Popis literature.....	41
Popis grafikona.....	42

1. Uvod

U ovom završnom radu osvrnuti ću se na temu „Analiza troškova života u Hrvatskoj i svijetu“. Na samom početku rada govoriti ću o trošku života, kako je povezan sa životnim standardom te kako se mjeri. Trošak života u nekoj zemlji odnosi se na cjelokupnu situaciju u zemlji te je cilj rada napraviti usporedbu između članica EU-a te analizirati podatke o troškovima života. Trošak života odnosi se na to koliko košta održavanje određenog načina života. Može varirati ovisno o mnogim čimbenicima, poput mjesta na kojem živite ili željenog životnog standarda. Inflacija se, s druge strane, odnosi na promjene u kupovnoj moći valute. Drugim riječima, opisuje povećanje cijena dobara i usluga u gospodarstvu u cjelini, a ne u lokalnom području. Inflacija povećava cijene, što zauzvrat može dovesti do povećanja troškova života. Općenito govoreći, viša inflacija dovest će do bržeg rasta troškova života u cijelom gospodarstvu.

Cilj ovog završnog rada jest istražiti i analizirati troškove života u pojedinim gradovima Republike Hrvatske te ih usporediti sa drugim gradovima u svijetu. Rad je podijeljen u 8 dijelova. U samom uvodu se pobliže objašnjava tema završnog rada i od čega će se rad sastojati, zatim opisuju se metode i tehnike rada koje su korištene u radu, slijedi daljnja razrada gdje će se objasniti što je trošak života, kako su trošak života i životni standard povezani, analizirati će se stope inflacije kroz određeno razdoblje te će se dalje prijeći na analizu troškova života u pojedinim gradovima.

Ova tema je itekako značajna i aktualna u ovo vrijeme kada države bilježe rekordnu inflaciju te se pribijavaju što budućnost nosi.

2. Metode i tehnike rada

Teorijski dio je pisan uz pomoć izvora iz knjiga, znanstvenih članaka, sa službenih stranica ECB-a, DZS-a i slično. Nakon obrade teorijskog dijela dolazi obrada podataka. Podaci su preuzeti sa Eurostata¹ i Numbea², koji su bili izuzetno važni u procesu kreiranja ovog rada.

Važan izvor podataka je baza podataka Numbeo koja prikuplja cijene putem web anketa na svojoj web stranici. Nakon prikupljanja i analize podataka potrebno je bilo napraviti tablice u Excelu za svaku pojedinu kategoriju troškova života. Excel je također korišten u svrhu prikaza stope inflacije kako bi se na grafikonu stekla bolja preglednost i vidjele promjene koje su se dogodile u određenom vremenskom razdoblju. Također su napravljeni grafikoni koji prikazuju: razinu životnog standarda u zemljama Europske Unije, stope inflacije kroz određeni vremenski period te postotne promjene cijena.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00118/default/table?lang=en>

² <https://www.numbeo.com/cost-of-living/comparison.jsp>

3. Trošak života

3.1. Pojam troška života

Trošak života definira se kao količina novaca potrebna za pokrivanje potrebnih troškova za održavanje određenog životnog standarda na određenom mjestu i u određenom vremenu. Nužni troškovi mogu uključivati stanovanje, hranu, poreze, zdravstvenu skrb, odjeću, obrazovanje, zabavu i prijevoz. Trošak života povezan je s prihodom i koristi se za usporedbu životnih uvjeta u različitim gradovima. Analiza troškova života uzima u obzir prosječni prihod ljudi koji žive u različitim područjima, te daje prikaz o različitim troškovima života u različitim gradovima, odnosno daje uvid u to je li život u nekom gradu jeftiniji ili skuplji od života u nekom drugom gradu. Budući da se cijene razlikuju od grada do grada, trošak života može pomoći odrediti koliko je pristupačan život u određenom gradu. Izračun troškova života razlikuje se ovisno o tome tko ih izvodi, ali općenito, najšire prihvaćena mjera troškova života je indeks potrošačkih cijena (CPI)—mjerni podatak koji objavljuje Zavod za statistiku koji izračunava promjenu cijena roba i usluga široke potrošnje. (Weinstock, 2022.)

Kreatori politike i javnost pomno prate stopu promjene cijena tijekom vremena, koja se naziva inflacija. U razdobljima relativno visoke inflacije, potrošačima je potrebno više novca kako bi postigli isti životni standard ili će imati smanjen životni standard ako njihova zarada stagnira ili raste manje od inflacije. (Blanchard, 2011.)

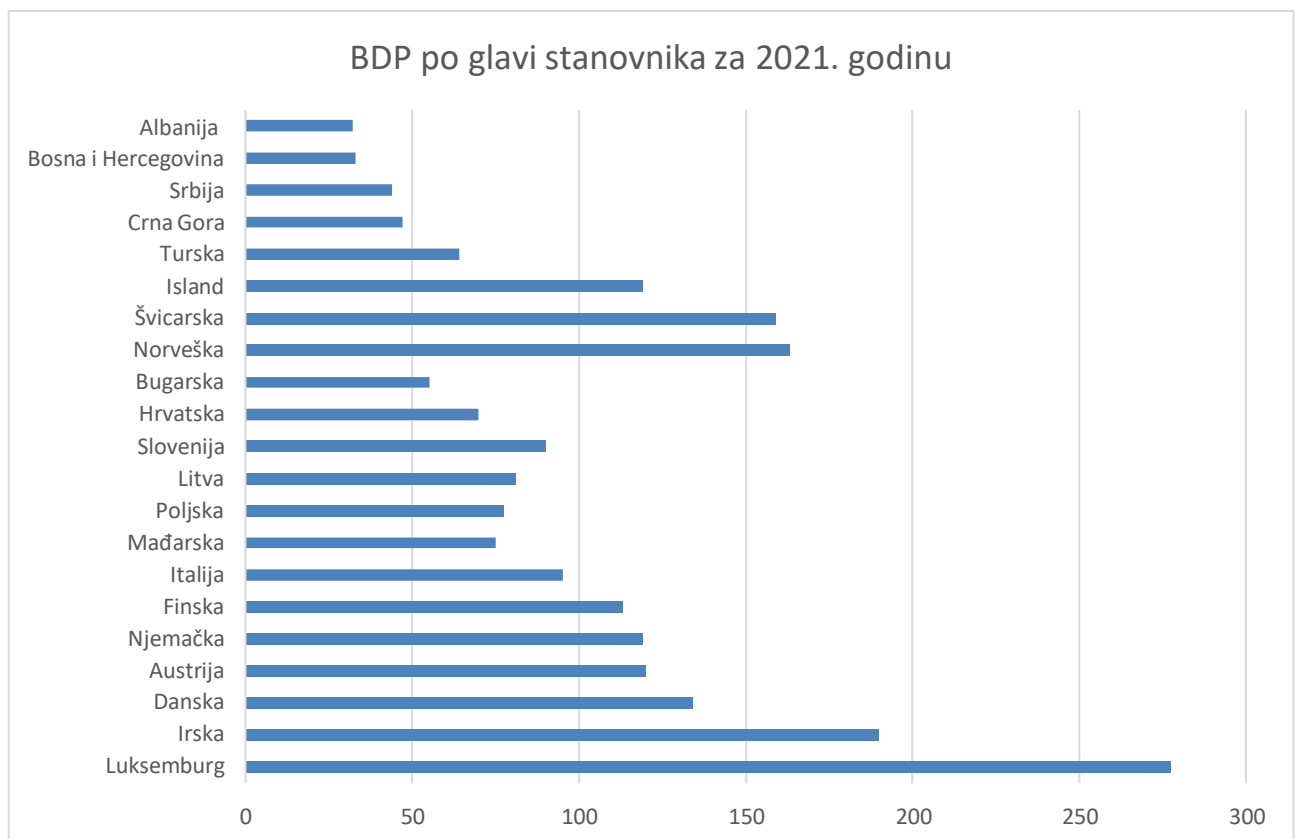
3.2. Životni standard

Važan makroekonomski cilj je postići i održavati životni standard ljudi na dovoljnoj visokoj razini da njihovi životi mogu biti dugi, zdravi i ugodni. Povećanje životnog standarda tradicionalno se smatra gotovo sinonimom „postizanjem gospodarskog rasta“, mjereno rastom bruto domaćeg proizvoda (BDP). Najosnovnija pitanja životnog standarda odnose se na kvalitetu ljudske prehrane i stanovanje, njihov pristup sredstvima prijevoza i komunikacije i kvalitetu medicinske skrbi koji primaju. (Čavrak, 2019.)

Životni standard mjeri se kao omjer cijene određene robe i usluge u svakoj zemlji i dohotka u toj zemlji. Pritom se upotrebljava zajednička valuta zamišljenog iznosa koja se zove standard kupovne moći. Usporedbom bruto domaćeg proizvoda (BDP) po stanovniku sa standardom kupovne moći stječe se slika o životnom standardu u Europskoj Uniji. (Europska Unija, bez. dat.)

Uobičajeno se mjeri realnim BDP-om po stanovniku koji se izražava u zajedničkoj valuti (npr. američki dolar ili euro) i korigira za razlike u prosječnim troškovima proizvoda i usluga u svakoj zemlji, odnosno izražava u standardu pariteta kupovne moći (engl. purchasing power parity, PPP) radi međunarodnih usporedbi. PPP indicira na broj jedinica domaće valute koje je potrebno izdvojiti radi kupovine iste količine roba i usluga na domaćem tržištu. Prema teoriji o partetu kupovne moći valuta bi trebala imati istu relanu vrijednost u svakoj zemlji. (Borozan, 2019.)

Grafikon 1 : BDP po glavi stanovnika izražen u standardu kupovne moći za 2021. godinu

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Eurostat-u

Zemlje uključene u ovu usporedbu su 27 država članica EU-a, tri zemlje EFTA-e (Island, Norveška i Švicarska), pet zemalja kandidata za članstvo u EU (Albanija, Crna Gora, Sjeverna Makedonija, Srbija i Turska) i jedna zemlja potencijalni kandidat (Bosna i Hercegovina).

Realni BDP po stanovniku (BDP per capita) izračunava se kao kvocijent ukupne vrijednosti realnog BDP-a i ukupne populacije, a reflektira razinu životnog standarda i razvijenosti nekog područja. (Borožan Đ, 2019.)

U stvaranju BDP-a Luksemburga sudjeluje oko 9000 radnika koji žive u susjednim zemljama, a rade u toj zemlji. Kada se vrijednost ostvarene finalne proizvodnje podijeli s brojem stanovnika te zemlje kao rezultat se dobije velika vrijednost BDP/capita. Što se tiče Irske, velik broj stranih korporacija koje su zaposlene u toj zemlji vraćaju ostvarene profite u matične zemlje, i to u iznosu koji je veći od njihovog ulaganja u Irsku. (Borožan,2019.)

Luksemburški BDP po glavi stanovnika za 2021. iznosio je 135 683 USD, Irski je iznosio 99 152 \$, Hrvatski 17 399 \$, a Bugarski 11 365 \$.Luksemburg ima daleko najveći BDP po glavi stanovnika među svih 36 zemalja uključenih u ovu usporedbu. To se djelomično objašnjava činjenicom da je veliki broj stranih rezidenata zaposlen u zemlji i takodoprinosi njezinom BDP-u, a nisu dio rezidentnog stanovništva Luksemburga. Njihovi izdaci za potrošnju bilježe se u nacionalnim računima njihove zemlje prebivališta. Visoka razina BDP-a po glavi stanovnika u Irskoj može se djelomično objasniti prisutnošću velikih multinacionalnih kompanija koje posjeduju intelektualno vlasništvo. Povezana ugovorna proizvodnja s ovom imovinom pridonosi BDP-u, dok se veliki dio prihoda zarađenog ovom proizvodnjom vraća krajnjim vlasnicima tvrtki u inozemstvu.

Bugarska je država članica s najnižim BDP-om po glavi stanovnika. Irska je druga među državama članicama EU sa 120% iznad prosjeka EU, a slijede je Danska, Nizozemska, Švedska, Belgija i Austrija, svaka s BDP-om po glavi stanovnika više od 20% iznad prosjeka. Zemlje EFTA-e, Norveška i Švicarska, imaju razinu BDP-a po stanovniku od 63%, odnosno 59% iznad prosjeka EU. (Eurostat, bez.dat.)

4. Indeks potrošačkih cijena

4.1. Pojam indeksa potrošačkih cijena

Indeks potrošačkih cijena - IPC (Consumer price indices - CPI), izračunat od strane državnih statističkih ureda, mjeri promjene cijena roba i usluga koje kupuju kućanstva. Indeks potrošačkih cijena odražava promjene u razini cijena dobara i usluga koje u tijeku vremena nabavlja, koristi se njima ili ih plaća referentno stanovništvo (privatna kućanstva) radi potrošnje. Indeks potrošačkih cijena u Republici Hrvatskoj izračunava se na temelju reprezentativne košarice koju čini oko 890 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 38 000 cijena na unaprijed definiranu uzorku prodajnih mjesta na devet geografskih lokacija (Zagreb, Slavonski Brod, Osijek, Sisak, Rijeka, Pula, Split, Dubrovnik i Varaždin) , odabranih prema kriteriju broja stanovnika i reprezentativnosti za pojedinu statističku regiju. (Čavrak, 2019.)

Indeksi potrošačkih cijena koriste se za različite svrhe, i to za:

- Mjerenje inflacije i promjena u troškovima života
- Prilagodbu vrijednosno iskazanih ekonomskih veličina za inflaciju kroz postupke deflacioniranja i indeksiranja
- Uspoređivanje kretanje stopa inflacije domaće privrede s drugim zemljama, kao i unutar zemlje između određenih gospodarskih sektora
- Različite analitičke svrhe (Borožan, 2019.)

Izrađuje se u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (eng. International Labour Organization - ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Državni zavod za statistiku (DZS) institucija je koja izračunava i objavljuje indeks potrošačkih cijena za Republiku Hrvatsku. (HNB.hr, bez dat.)

4.1.1. Izbor uzoraka artikla

Za najveći broj artikala procjenjivanje indeksa cijena uključuje biranje uzorka prodavaonica. Metode izbora uzorka variraju od zemlje do zemlje. One ponajčešće ovise o raznolikosti cijena, o strukturi trgovine na malo i o trgovačkim pravilima koja su svojstvena svakoj zemlji. U većini zemalja članica Europske unije primjenjuje se dvoetačni uzorak. Prvo

se bira uzorak geografskih područja, a nakon toga se u svakom izabranom geografskom području bira uzorak prodavaonica. Razmjer poslovne djelatnosti, bilo grubo procijenjen ili zasnovan na opaženim vrijednostima, faktor je koji se često uzima u obzir. Tako se vjerojatnostima izbora proporcionalnima broju stanovnika često koriste u prvoj etapi izbora. Uz to, prodavaonice se biraju prema njihovoj veličini, bilo na osnovi reprezentativnosti ili vjerojatnosti. U Republici Hrvatskoj provodi se namjerni izbor. Kriteriji za izbor gradova jesu: broj stanovnika i udio i značaj u potrošnji. Izbor mjesta snimanja obavlja statistički ured koji snima cijene na osnovi vlastitog saznanja na terenu. (Čizmić, 2002.)

4.2. Harmonizirani indeks potrošačkih cijena

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena (HIPC), također se mjeri pomoću standardizirane metodologije za sve zemlje EU-a. Harmonizirani indeks potrošačkih cijena jest ekonomski pokazatelj koji mjeri promjenu u razini cijena dobara i usluga koje u tijeku vremena nabavljaju, koriste se njima ili plaćaju kućanstva te kao takav predstavlja skupinu europskih indeksa potrošačkih cijena izračunanih prema harmoniziranom pristupu i posebnom setu definicija koji omogućuje usporedivu mjeru inflacije u području eura, Europskoj uniji, Europskome ekonomskom području te za zemlje kandidatkinje. (Čavrak 2019.)

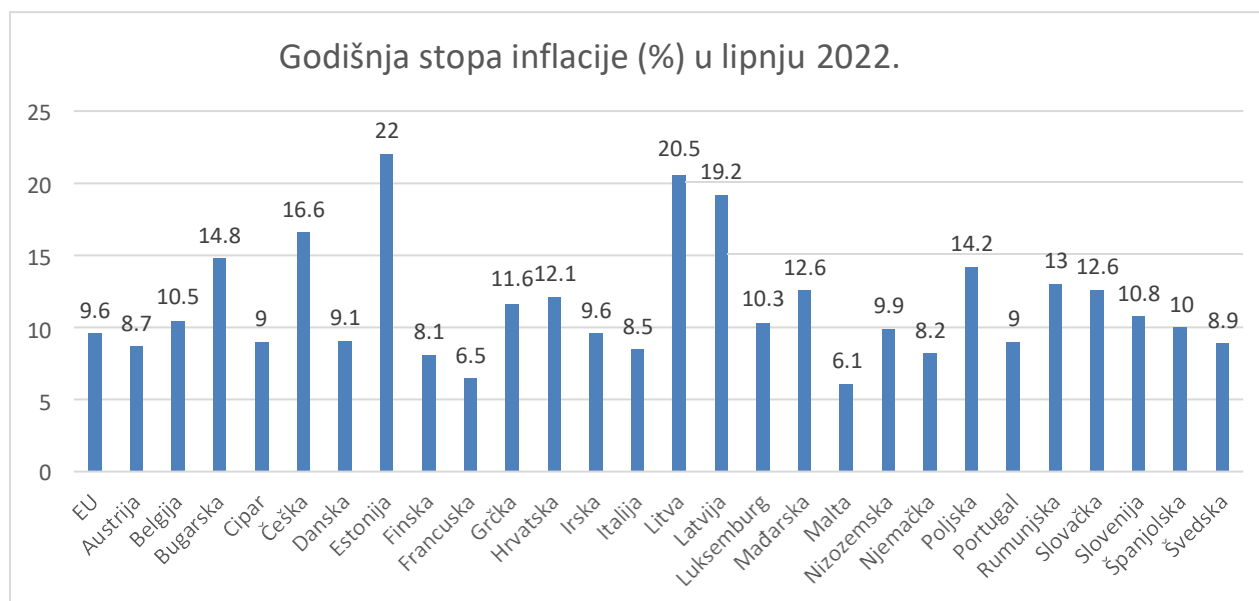
HIPC sastavljaju Eurostat i nacionalni statistički zavodi u skladu s usklađenim statističkim metodama. Stopa inflacije također se koristi u procjeni je li zemlja spremna za pridruživanje eurozoni (ECB Europa, 2021.)

5. Inflacija

Inflacija predstavlja rast opće razine cijena. Opća ili prosječna razina cijena (ili samo razina cijena) predstavlja ponderirani prosjek cijena roba i usluga u ekonomiji. Ona može rasti ili padati, ili biti jednaka nuli. Ako razina cijena kontinuirano raste, zemlja se suočava s inflacijom. Polaznu osnovu za mjerenje inflacije čine indeksi razine cijena. U praksi se razina cijena mjeri određenim indeksom cijena. Indeksi cijena su relativni pokazatelji dinamike kretanja cijena promatrane skupine proizvoda i usluga u tekućem razdoblju u odnosu na bazno razdoblje. (Borožan, 2019.)

Stopa inflacije (eng. Inflation rate) mjeri brzinu promjene cijena pomoću određenog indeksa cijena (npr. Indeksa potrošačkih cijena ili implicitnog deflatora BDP-a). U slučaju kada je inflacija pozitivna, primjerice košarica proizvoda i usluga koje kupuje tipično urbano kućanstvo će koštati više u usporedbi s istom u prethodnoj godini. U suprotnom slučaju, tj. kada je ona negativna i kada treba izdvojiti manje novaca za kupovinu iste košarice proizvoda i usluga nego u usporednoj prošloj godini, riječ je o deflaciji. (Blanchard, 2011.)

Grafikon 2- Stopa inflacije u zemljama Europske Unije

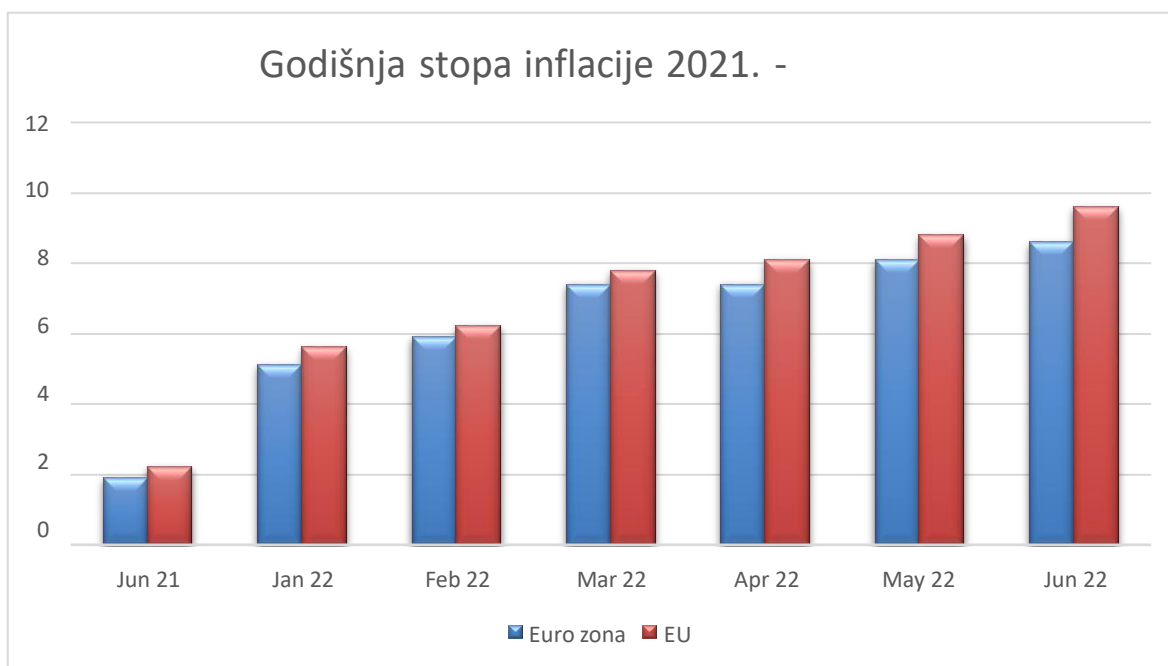

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Eurostat-u

Grafikon 2. prikazuje države članice Europske Unije i podatke o stopi inflacije za lipanj 2022. godine. Najniže godišnje stope zabilježene su na Malti (6,1 %), Francuskoj (6,5 %) i Finskoj (8,1 %). Najviša godišnja stope zabilježene su u Estoniji (22,0%), Litvi (20,5%) i Latviji (19,2%).

Potrošačke cijene u Hrvatskoj porasle su u lipnju 2022. godine 12,1 % u odnosu na isti mjesec prošle godine, što je najviša stopa inflacije od kada Državni zavod za statistiku (DZS) vodi te podatke, a najviše je posljedica rasta cijena energije i hrane. (DZS, bez.dat.) Može se primijetiti da je inflacija na razinama koje su mnogo više od ciljanih i da će ostati visoke još neko vrijeme. Glavni čimbenik rasta cijena i dalje su veći troškovi energije. Rat u Ukrajini, utjecaj COVID-a na gospodarstvo te veliki troškovi energije nepovoljno utječu na gospodarstvo.

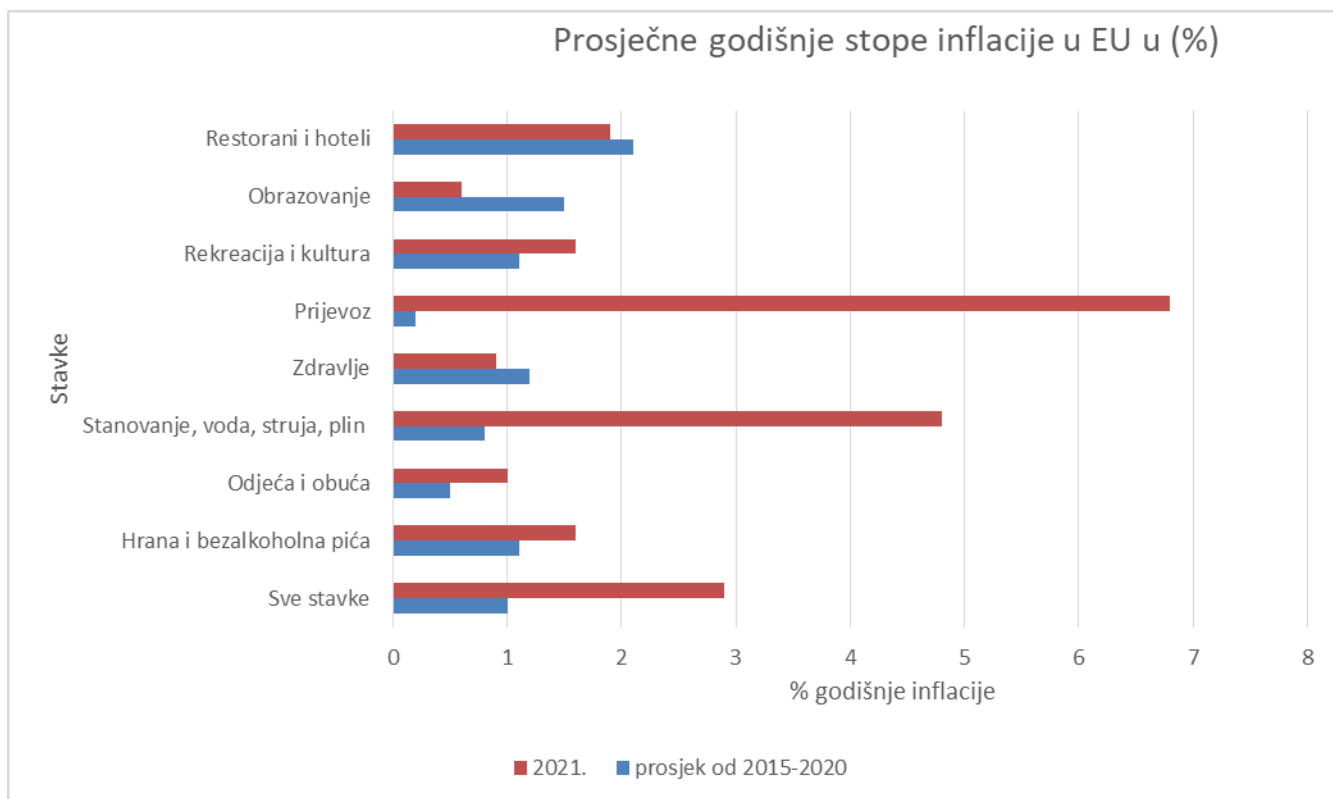
Grafikon 3- Godišnja stopa inflacije

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Eurostat-u

Godišnja stopa inflacije u eurozoni iznosila je 8,6% u lipnju 2022., dok je u svibnju te iste godine iznosila 8,1%. Godinu dana ranije stopa je bila 1,9 %. Godišnja inflacija Europske unije iznosila je 9,6% u lipnju 2022., a u svibnju 8,8%. Godinu dana ranije stopa je bila 2,2%. Ove brojke objavio je Eurostat, statistički ured Europske unije.

Grafikon 4- Prosječne godišnje stope inflacije u EU

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Eurostat

Ukupna stopa inflacije (koja pokriva sve stavke) u EU iznosila je 2,9% 2021. u usporedbi s 2020., ona je bila gotovo tri puta veća od prosječne stope promjena zabilježena između 2015. i 2020. Cijene prijevoza rastle su znatno brže u 2021. (porast od 6,8 %), a između 2015. i 2020. (godišnja stopa promjene od 0,3 %).

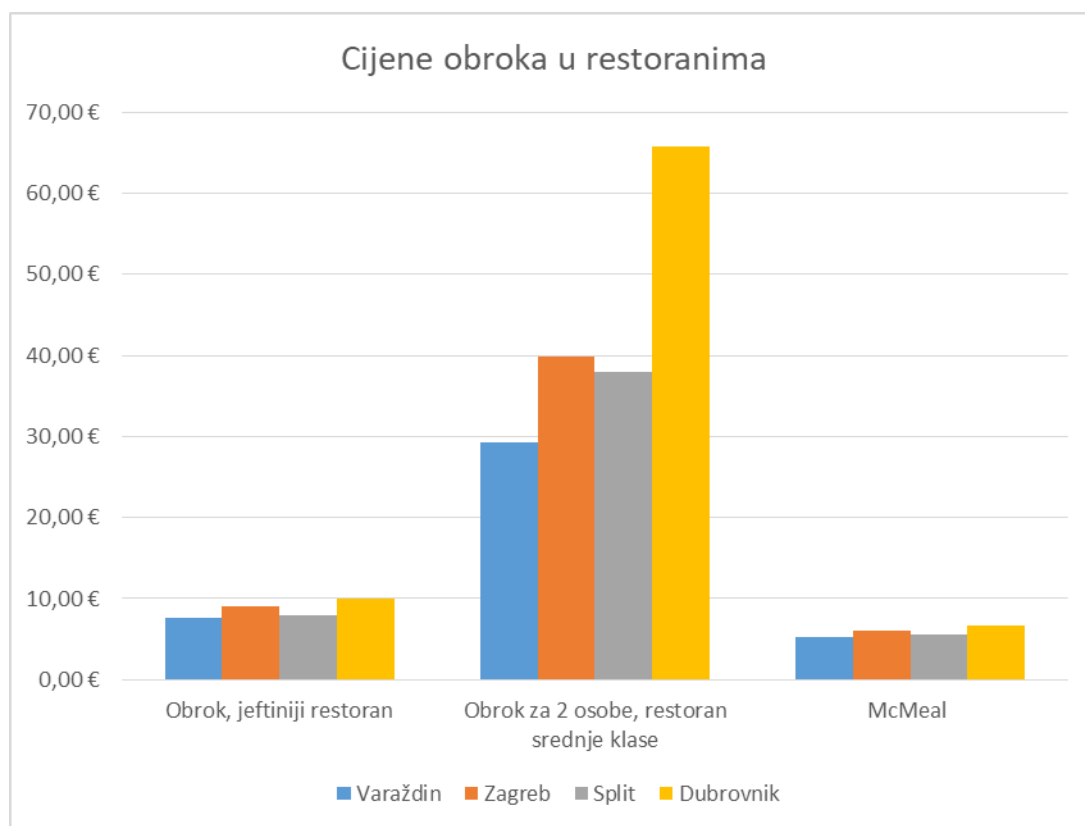
6. Trošak života u Hrvatskoj

Provedena je analiza troškova života za pojedine gradove u Hrvatskoj koji su preuzeti s portala Numbeo³. Na grafikonu će se uspoređivati troškovi vezani uz prehranu, transport, kulturu, sport i plaće.

6.1. Usporedba podataka o troškovima života u Hrvatskoj

Kako bi se lakše napravila analiza podataka o trošku života, za svaku pojedinu stavku napravljen je grafikon radi bolje preglednosti. Cijene su za Hrvatsku preuzete 16.08.2022. te su izražene eurima radi boljeg snalaženja. Usporedba je prikazana 3D grafikonom.

Grafikon 5: Cijene obroka u restoranima u Hrvatskoj

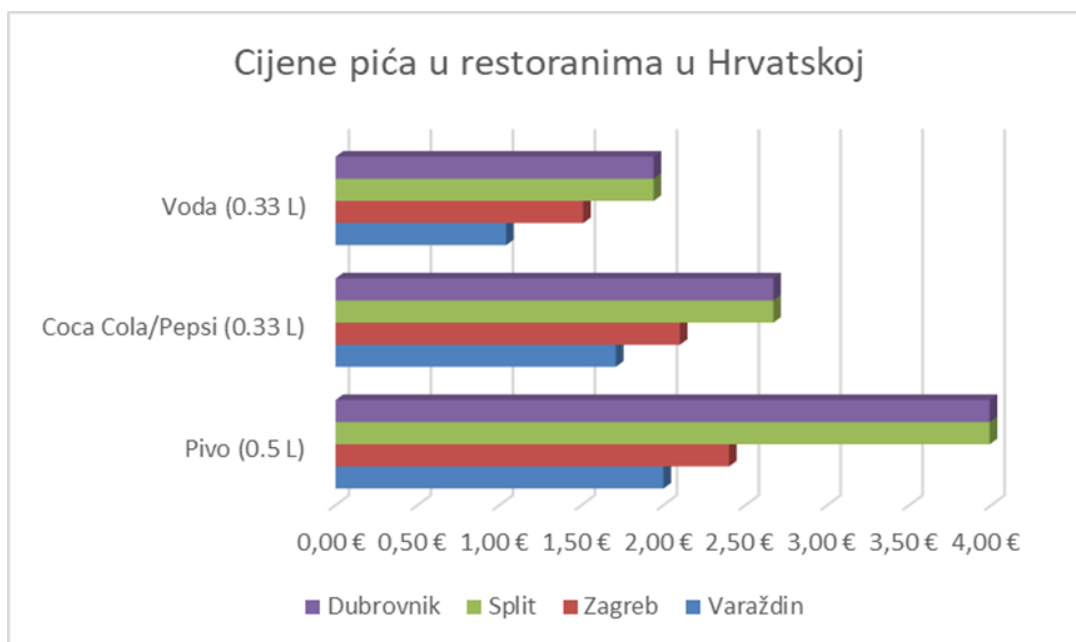

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo portalu

³ https://www.numbeo.com/cost-of-living/compare_cities.jsp?country1=Croatia&country2=Croatia&city1=Zagreb&city2=Varazdin

Grafikon 5. prikazuje cijene obroka u restoranima za četiri hrvatska grada te se može vidjeti da je cjenovno najskuplji Dubrovnik, a zatim Split. Obrok za dvije osobe u restoranu srednje klase najskuplje iznosi u Dubrovniku (65,76 €), a najjeftinije u Varaždinu (29,28 €). Obrok u jeftinijem restoranu za jednu osobu iznositi će u Varaždinu (7,65 €), Zagrebu(8,98 €) a u Dubrovniku (9,98 €).

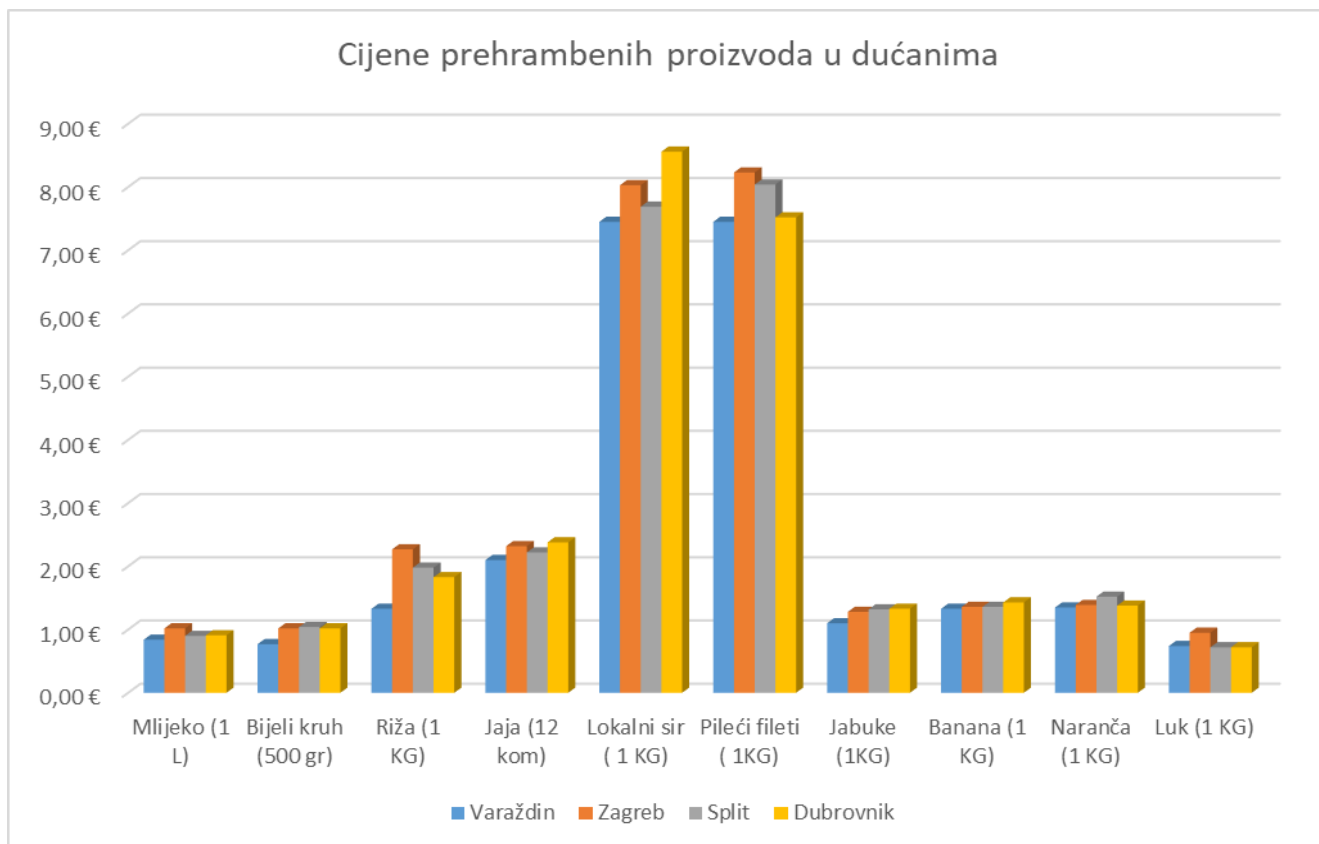
Grafikon 6- Cijene pića u restoranima u Hrvatskoj

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo portalu

Grafikon 6. prikazuje cijene pića u restoranima u Hrvatskoj. Pivo od 0,5L najskuplje je u Splitu i Dubrovniku gdje je cijena ista (3,99 €), slijedi Zagreb (2,40 €) te Varaždin (2,00 €). Coca Cola ili Pepsi najskuplji su u Splitu i Dubrovniku gdje je cijena 2,67 € za 0,33 L, u Zagrebu ona iznosi 2,10 € i Varaždinu 1,71 €. Voda od 0,33 L najskuplja je u Splitu i Dubrovniku (1,94 €), a najjeftinija u Varaždinu (1,04 €).

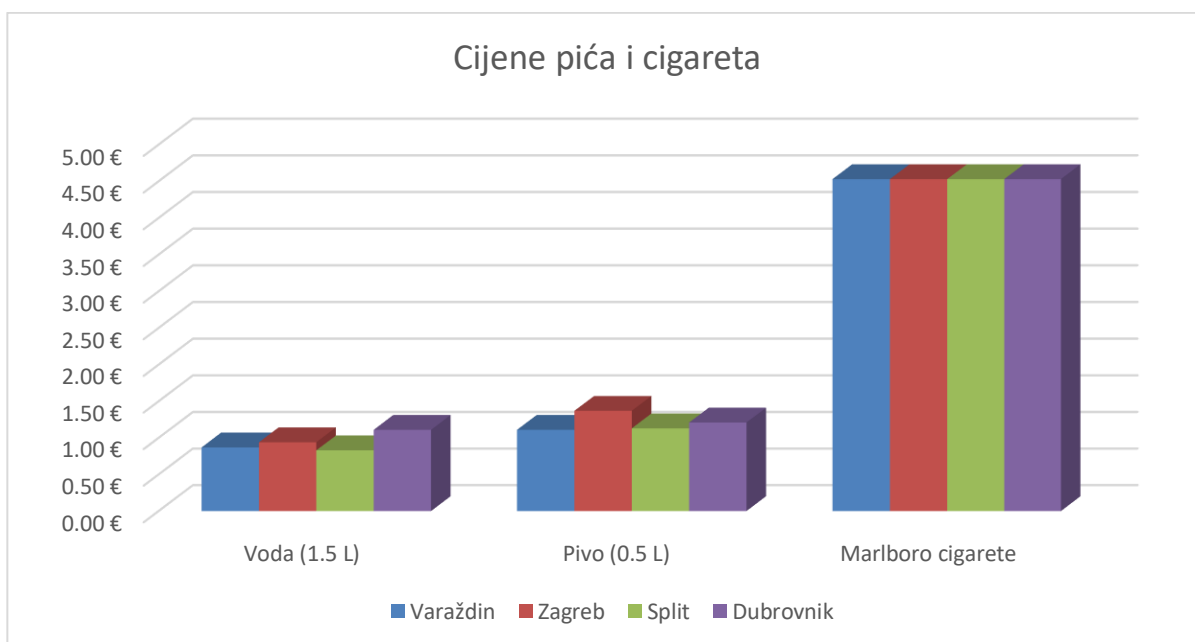
Grafikon 7- Cijene prehrambenih proizvoda u dućanima za pojedine gradove u Hrvatskoj

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 7. prikazuje cijene određenih artikala koji se mogu kupiti u dućanu. Mlijeko od 1L najskuplje je u Zagrebu (1,02 €), a u Splitu i Dubrovniku cijena je skoro ista (0,90 €). Bijeli kruh od 500 gr najjeftiniji je u Varaždinu (0,77 €), a cijene u ostala tri grada su skoro pa iste (1,02 €). Za pileći filet od 1 KG najviše će se trebati izdvojiti u Zagrebu (8,23 €), a najmanje u Varaždinu (7,45 €). Cijene Marlboro cigareta su u sva četiri grada ista. Lokalni sir od 1 KG najskuplje iznosi u Dubrovniku (8,56 €), slijedi Zagreb (8,03 €), Split (7,69 €) te Varaždin (7,45 €). 1 KG jakubka najskuplje je u Dubrovniku (1,33 €), Splitu (1,32 €), a najjeftinije u Varaždinu (1,10 €).

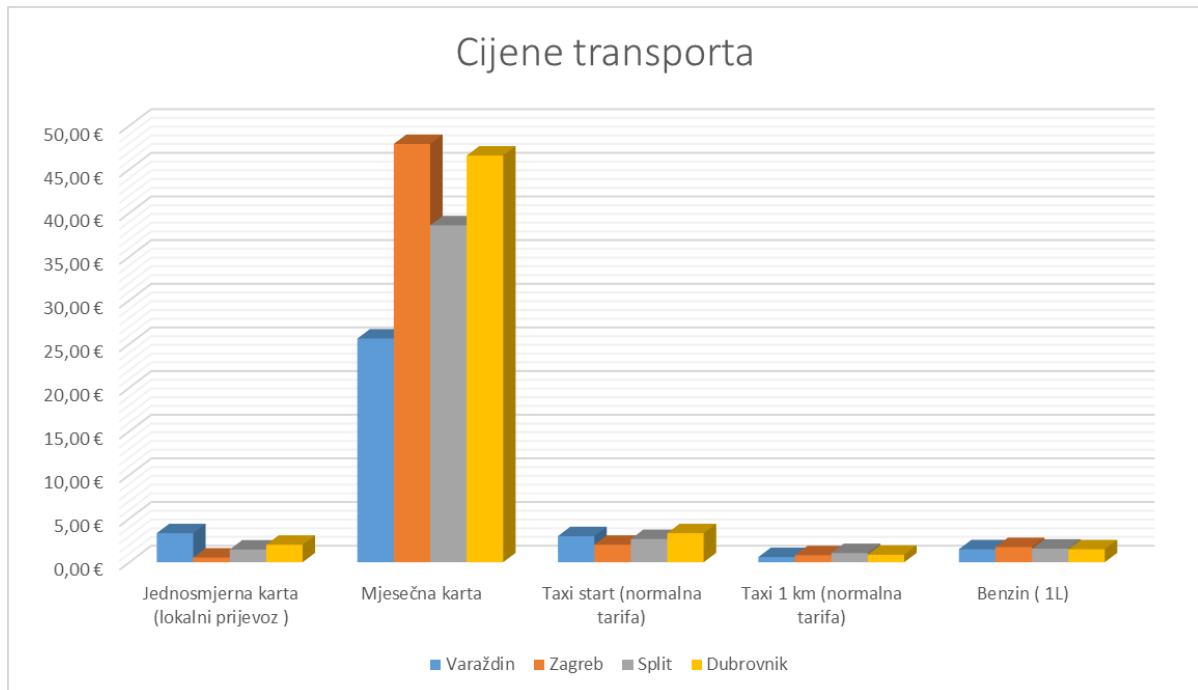
Grafikon 8- Cijene pića i cigareta u dućanima za pojedine gradove u Hrvatskoj

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 8. prikazuje cijene pića i cigareta koje se mogu kupiti u dućanu. Voda od 1,5 L najskuplja je u Dubrovniku (1,11 €), a najjeftinija u Varaždinu (0,87 €). Pivo od 0,5 L najskuplje iznosi u Zagrebu (1,37 €), slijede Split i Dubrovnik (1,13 € i 1,21 €) te Varaždin (1,11 €). Cijena kutije Marlboro cigareta je ista za sva četiri hrvatska grada te iznosi 4,53 €.

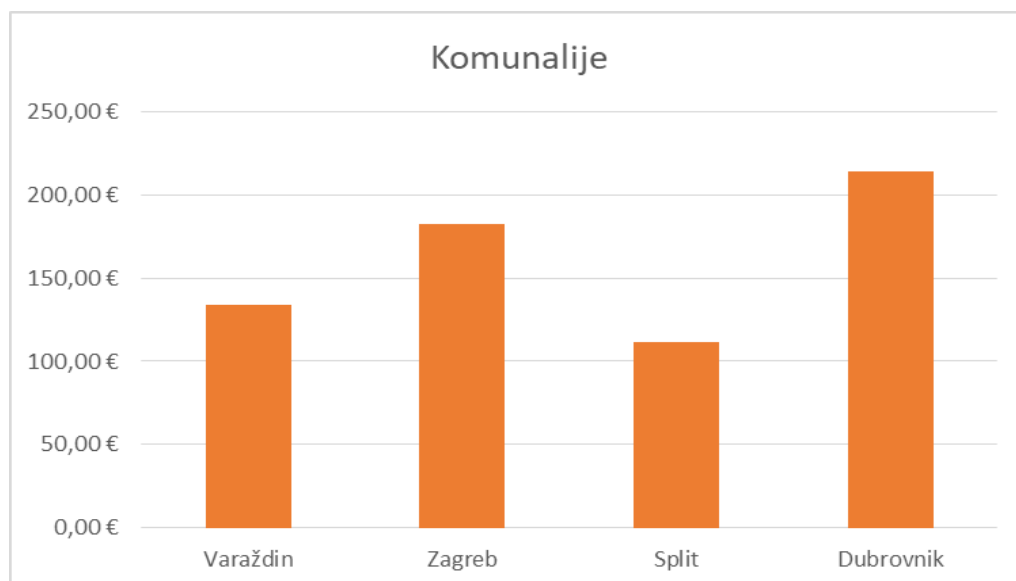
Grafikon 9– Cijene transporta za pojedine gradove u Hrvatskoj

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 9. prikazuje cijene transporta i benzina za određene gradove u Hrvatskoj. Cijena benzina (1L) najmanje iznosi u Dubrovniku (1,48 €), a najveća cijena je u Zagrebu (1,74 €). Na portalu Numbeo nije navedeno o kojem gorivu se radi. Jednosmjerna karta za lokalni prijevoz najjeftinija je u Zagrebu (0,53 €), a najskuplja u Varaždinu (3,33 €). Za mjesečnu kartu najviše će se trebati izdvojiti u Zagrebu (47,91 €), a najmanje u Varaždinu (25,62 €). Taxi 1 km (normalna tarifa) najskuplja je u Splitu (1,06 €), a najjeftinija u Varaždinu (0,6€ €).

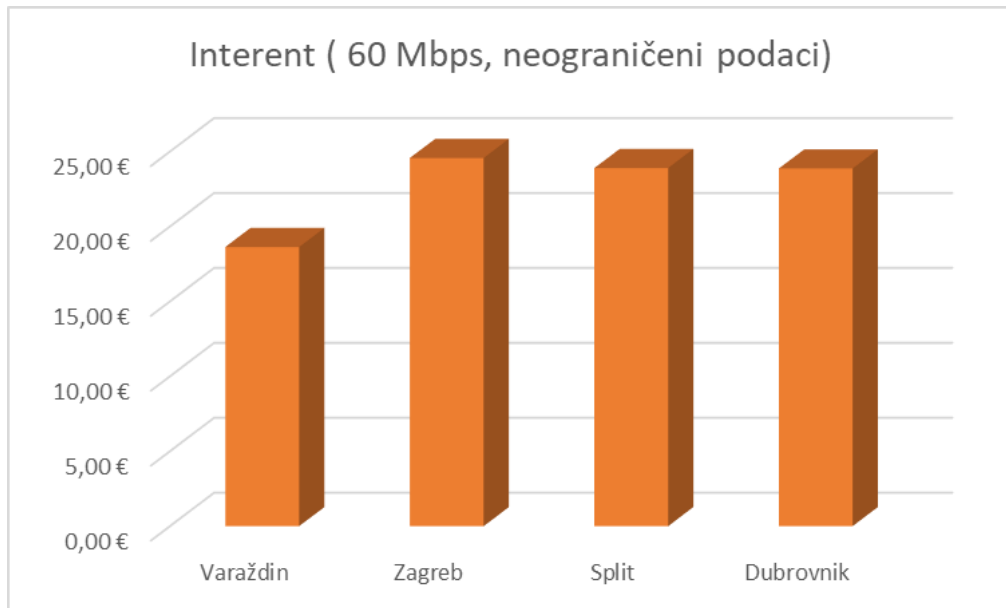
Grafikon 10 – Cijene komunalija za pojedine gradove u Hrvatskoj

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 10. prikazuje cijene komunalija i interneta za Hrvatsku. Režije za stan od 85m² najskuplje iznose u Dubrovniku (214,24 €), a najjeftinije u Splitu (111,92 €). Cijene komunalija preuzete su 16.08.2022. godine te se odnose na mjesec kolovoz 2022. godine.

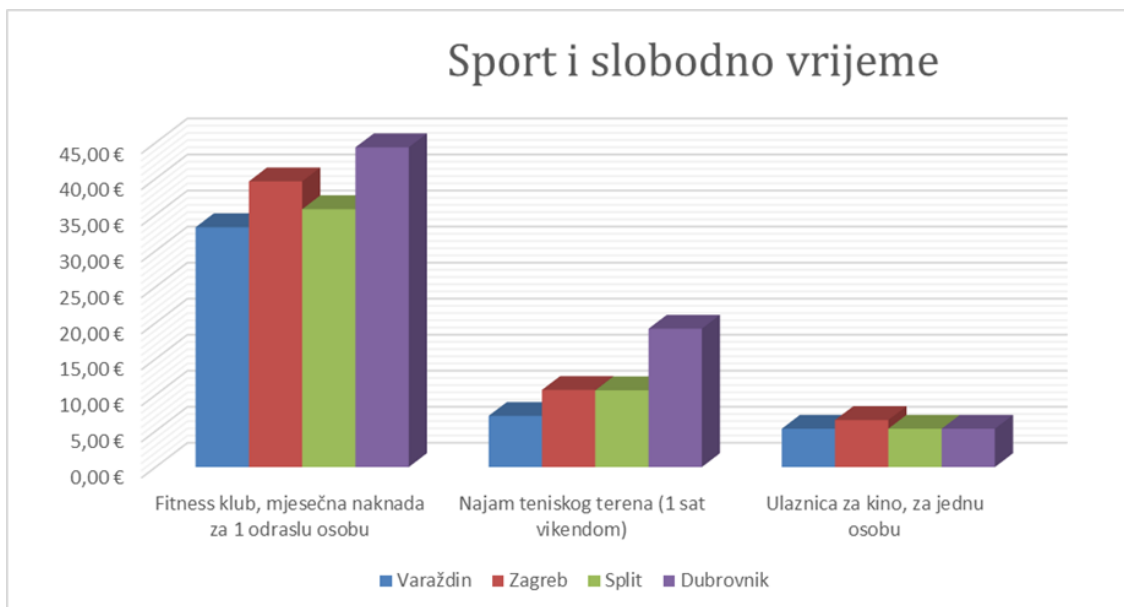
Grafikon 11- Cijene interneta u Hrvatskoj

Izvor: Vlastita izrada autorice

Grafikon 11. prikazuje cijene interneta (60Mbps) te je najskuplji u Zagrebu (24,57 €), slijede Split (23,90 €), Dubrovnik (23,87 €) i Varaždin (18,63 €).

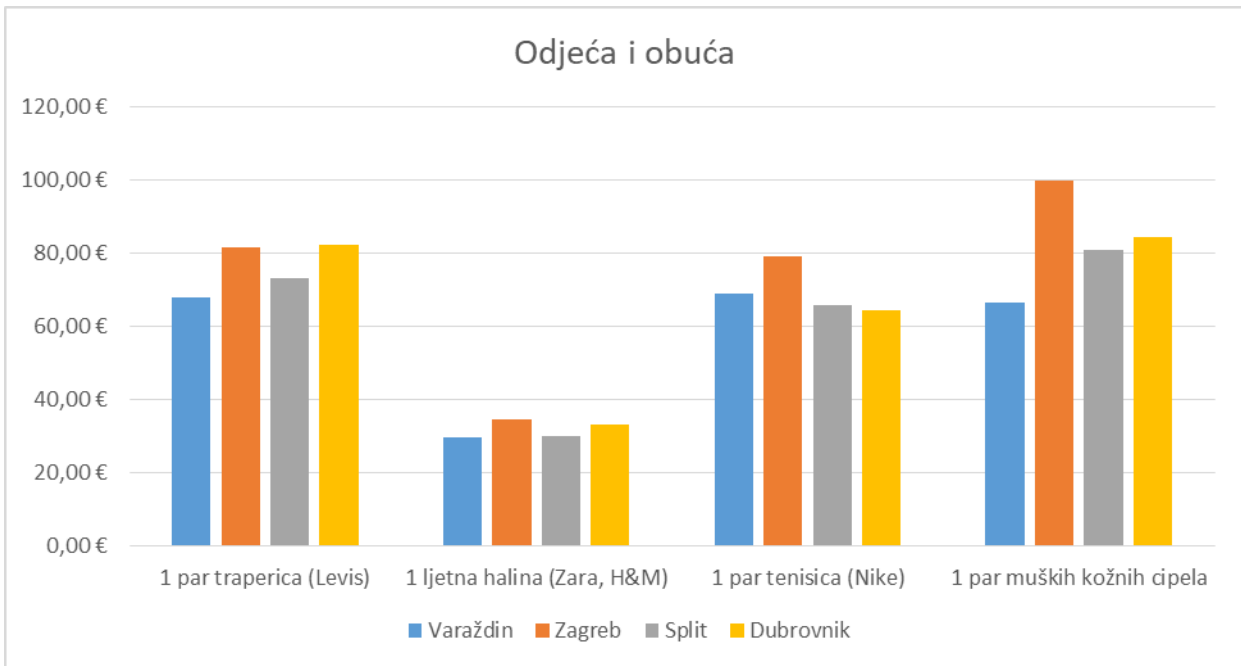
Grafikon 12– Cijene pojedinih aktivnosti za pojedine gradove u Hrvatskoj

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 12. prikazuje cijene za slobodne aktivnosti. Najam teniskog terena najskuplje iznosi u Dubrovniku (19,19 €) dok je najjeftiniji najam u Varaždinu (7,10 €). Članarina za fitness klub najskuplja je u Dubrovniku (44,36 €), a najjeftinija u Varaždinu (33,27 €). Ulaznica za kino je najskuplja u Zagrebu (6,52 €), a cijena za ostale gradove iznosi 5,32 €.

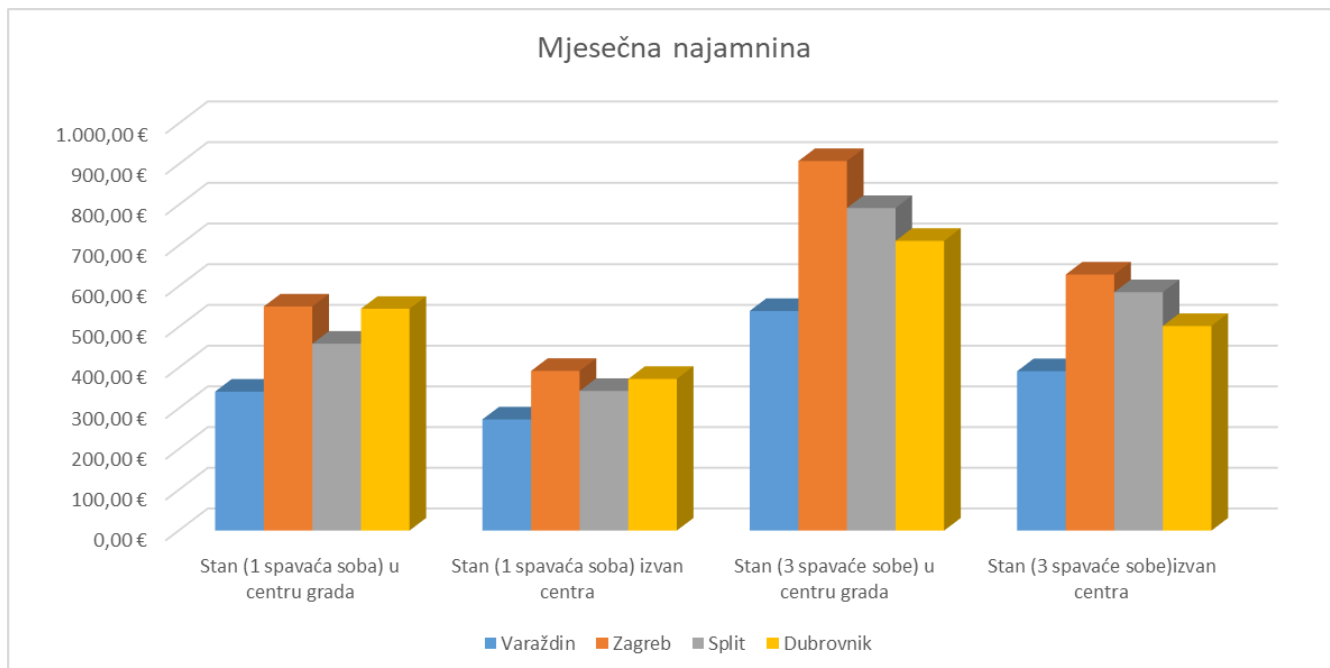
Grafikon 13– Cijene obuće i odjeće u Hrvatskoj

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 13. prikazuje cijene odjeće i obuće u Hrvatskoj. Par muških kožnih cipela najskuplje iznosi Zagrebu (99,63 €), a najmanje u Varaždinu (66,54 €). Jedan par tenisica Nike najskuplje iznosi u Zagrebu (79,08 €), a najmanje u Dubrovniku (64,33 €).

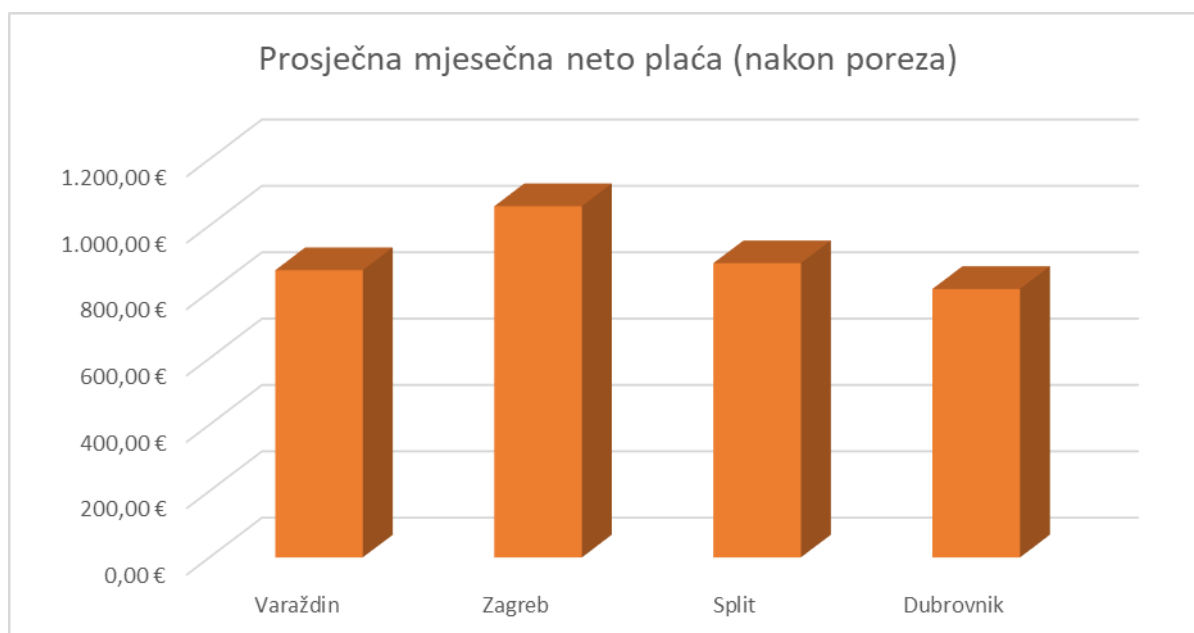
Grafikon 14– Cijene mjesečnih najamnina za pojedine gradove u Hrvatskoj

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 14. prikazuje cijene mjesečnih najamnina koje se dijele na stanove u centru i izvan centra grada. Stan sa jednom spavaćom sobom u centru grada najskuplje iznosi u Dubrovniku (544,77 €), a najjeftinije u Varaždinu (341,36 €). Stan sa jednom spavaćom sobom izvan centra grada najskuplje iznosi u Dubrovniku (372,55 €), slijedi Zagreb (392,12 €), Split (343,04 €) i Varaždin (273,10 €). Stan sa tri spavaće sobe izvan centra grada najskuplje iznosi u Zagrebu (628,90 €), a najjeftiniji je u Varaždinu (391,51 €). Mjesečna najamnina za stan sa tri spavaće sobe u centru grada najskuplje iznosi u Zagrebu (907,87 €), slijedi Split (792,47 €), Dubrovnik (711,61 €), i Varaždin (539,56 €).

Grafikon 15 – Iznos neto plaća u Hrvatskoj

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 15. prikazuje prosječnu mjesečnu neto plaću. Najveća prosječna neto plaća je u Zagrebu (1.058,43 €), a najmanja je u Dubrovniku (808,99 €).

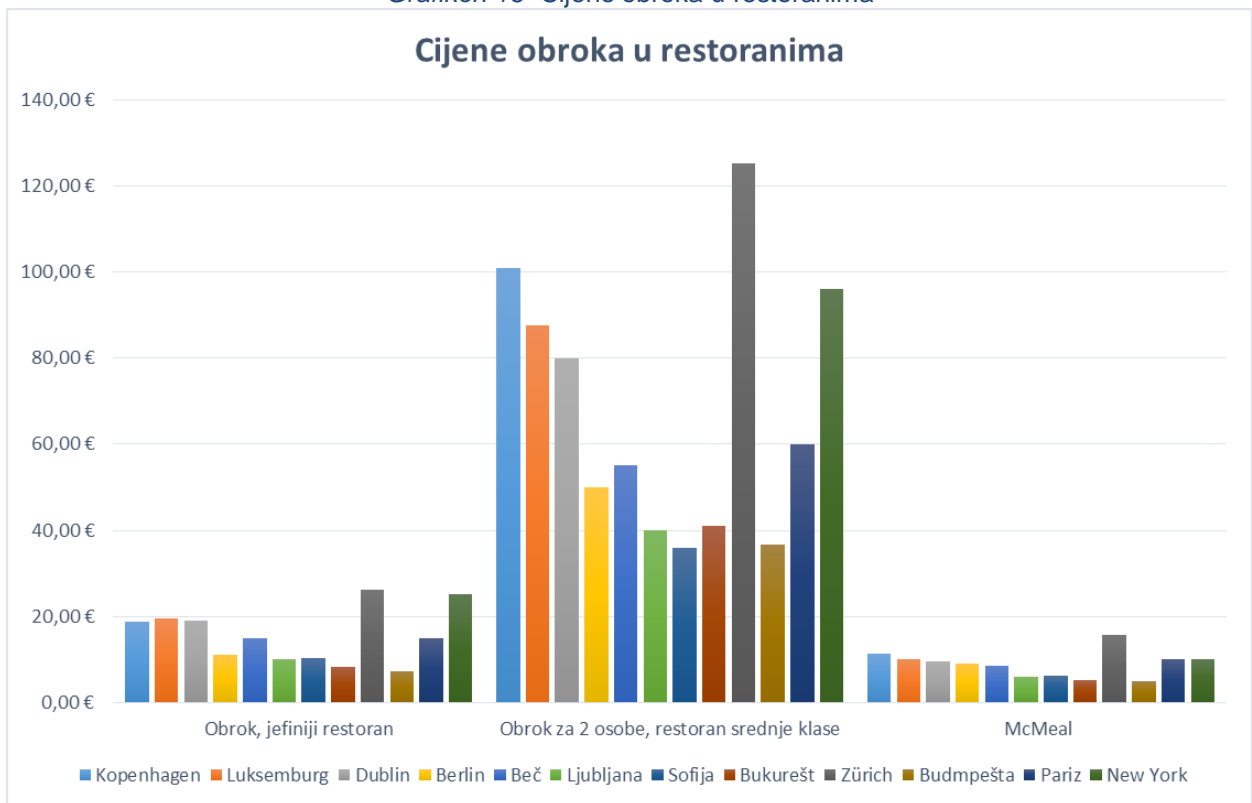
7. Trošak života u svijetu

Kako bi se mogla napraviti kvalitetna usporedba podataka o trošku života u Europi, na Eurostatu su analizirani podatci o razinama cijena u Europi koja pokrivaju 36 europskih zemalja. Skupina zemalja sudionica uključuje 27 država članica Europske Unije, tri zemlje EFTA-e (Island, Norveška i Švicarska) te pet zemalja kandidatkinja (Albanija, Crna Gora, Sjeverna Makedonija, Srbija i Turska) i jednu potencijalnu kandidatkinju (Bosna i Hercegovina).

Prema podacima dostupnima na Eurostatu 2021. godine među državama članicama Europske Unije najviša razina cijena zabilježena je u Danskoj, Luksemburgu i Irskoj, a najniže razine cijena imaju Rumunjska i Bugarska. Od svih zemalja, Švicarska ima najvišu razinu cijena hrane, bezalkoholnih pića, restorana i hotela, dok su najniže razine cijena ovih usluga zabilježene u Turskoj.

U ovoj analizi uključit ću podatke o gradovima u državama koje su prema podacima Eurostata proglašene kao najskuplje, te one koje su proglašene najjeftinijima. Također ću u grafikone osim europskih gradova uvrstiti i cijene za New York.

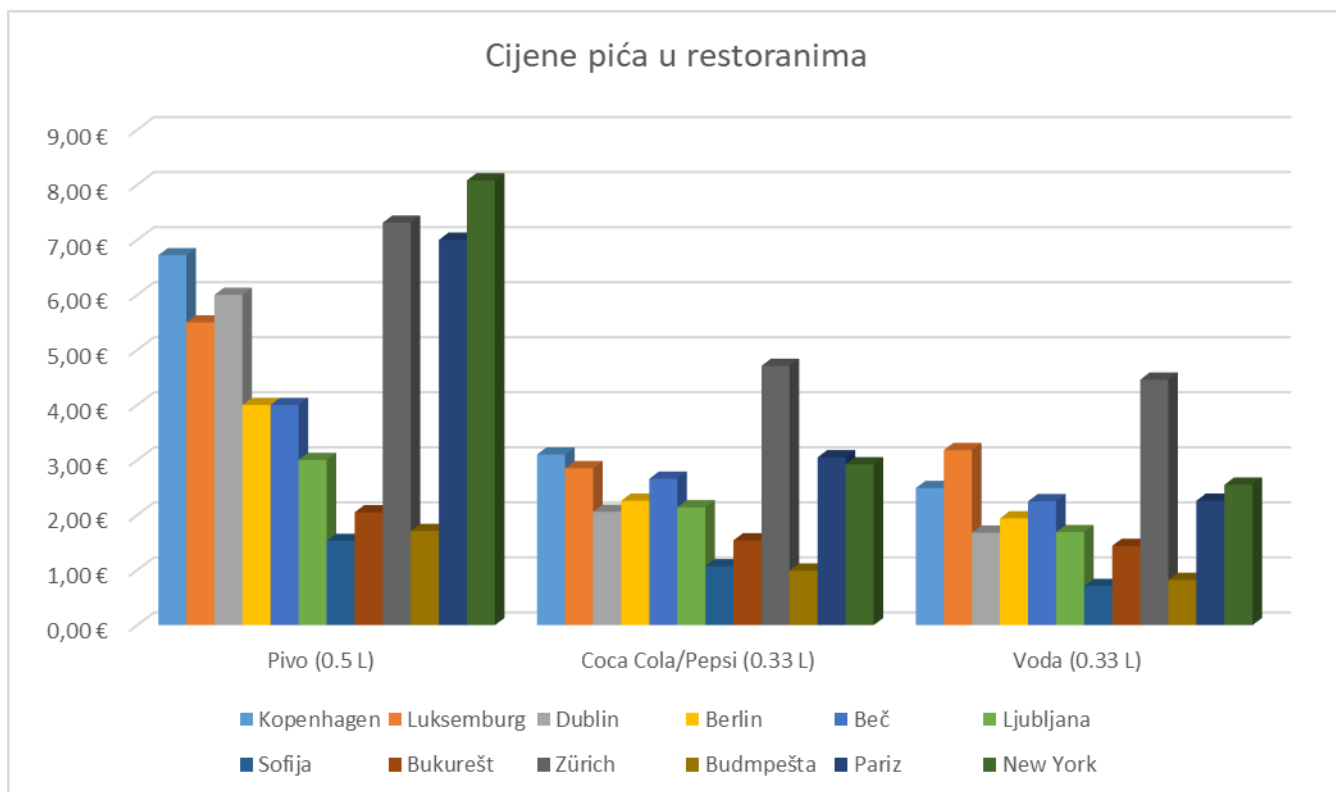
Grafikon 16- Cijene obroka u restoranima

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 16. prikazuje cijene obroka u restoranima za odabrane gradove u Europi i New Yorku. Vidimo kako se za obrok u jeftinijem restoranu treba najviše izdvojiti u Zürichu (26,10 €) u New Yorku (25,24 €), dok Budimpešti 7,34 €. McMeal je također najskuplji u Zürichu (15,66) slijede New York (10,10 €), Luksemburg i Pariz (10,00 €). Najjeftinji McMeal je u u Bukureštu (5,12 €) i Budimpešti (4,89 €). Možemo primijetiti kako od svih navedenih stavki najskuplji grad u ovom slučaju su Zürich i New York.

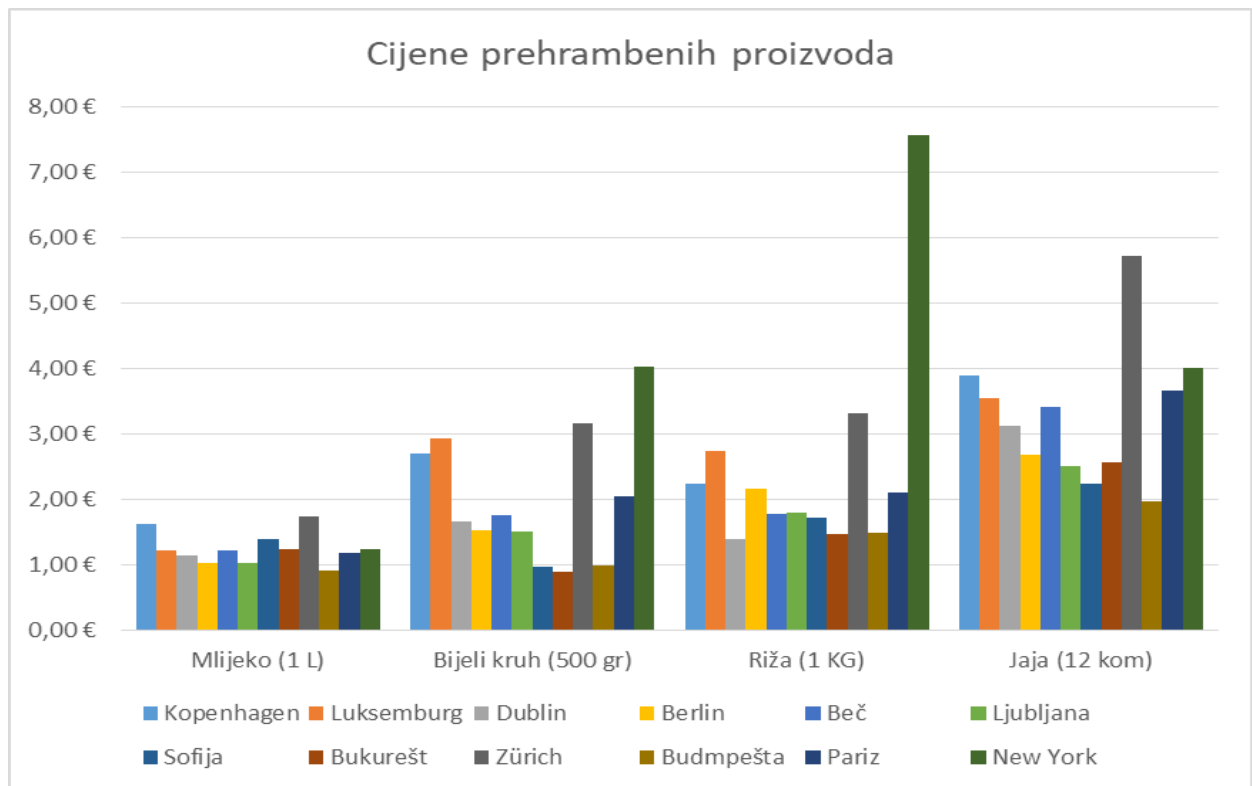
Grafikon 17- Cijene pića u restoranima

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 17. prikazuje cijene pića u restoranima za odabrane europske glavne gradove i New York. Pivo od 0,5 L najskuplje iznosi u New Yorku (8,08 €), Zürichu (7,31 €), a najjeftinije u Sofiji (1,53 €) i Budimpešti (1,71 €). Coca Cola ili Pepsi od 0,33 L najskuplje iznosi u Zürichu (4,71 €), Parizu (3,05 €) i New Yorku (2,92 €). Najjeftinija Coca Cola je u Budimpešti (0,99 €) i Sofiji (1,07 €). Voda od 0,33 L najskuplja je u Zürichu (4,46 €), slijede Luksemburg (3,18 €) i New York (2,55 €).

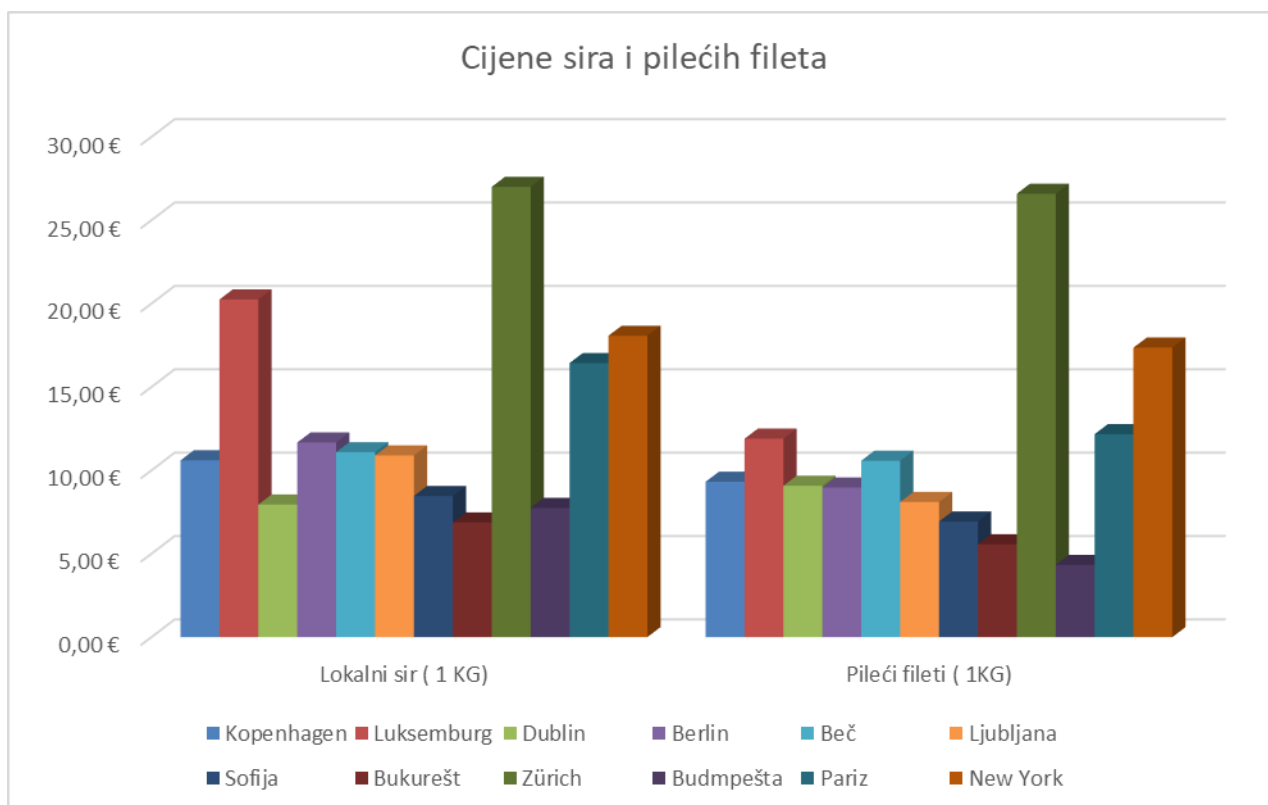
Grafikon 18- Cijene odabranih artikala u svijetu

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 18. prikazuje usporedbu cijena za određene artikle u dućanima. Za 1 L mlijeka u Zürichu se treba izdvojiti 1,75 € u Kopenhagenu 1,62 €, a najmanje u Budimpešti 0,92€. Bijeli kruh od 500 grama najskuplji je u New Yorku (4,04 €), Zürichu (3,16 €) i Luksemburgu (2,94 €), a najjeftiniji je u Bukureštu (0,90 €) i Sofiji (0,97 €). Kilogram riže najskuplji je u New Yorku (7,57 €), slijede Zürich (3,32 €) i Luksemburg (2,74 €). Dvanaest komada jaja najskuplje je u Zürichu (5,72 €), slijede New York (4,02 €) te Kopenhagen (3,89 €). Najjeftinija jaja su u Budimpešti (1,97 €).

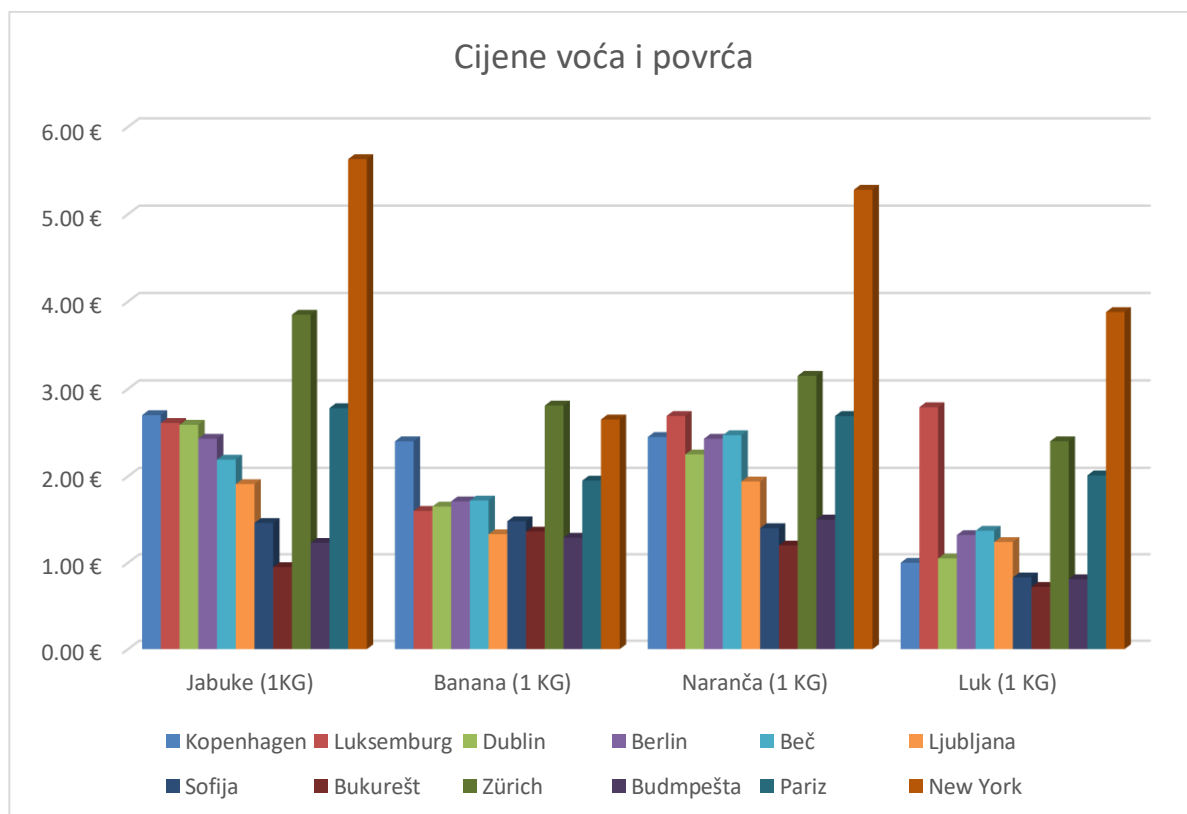
Grafikon 19- Cijene sira i pilećih fileta

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 19. prikazuje cijene sira i pilećih fileta za odabrane gradove. Kilogram lokalnog sira najskuplji je u Zürichu (27,00 €), slijede Luksemburg (20,25 €) i New York (18,07 €). Kilogram pilećih fileta najsuplje iznose u Zürichu (26,59 €) i New Yorku (17,36 €), a najjeftinije su u Budimpešti (4,33 €) i Bukureštu (5,57 €).

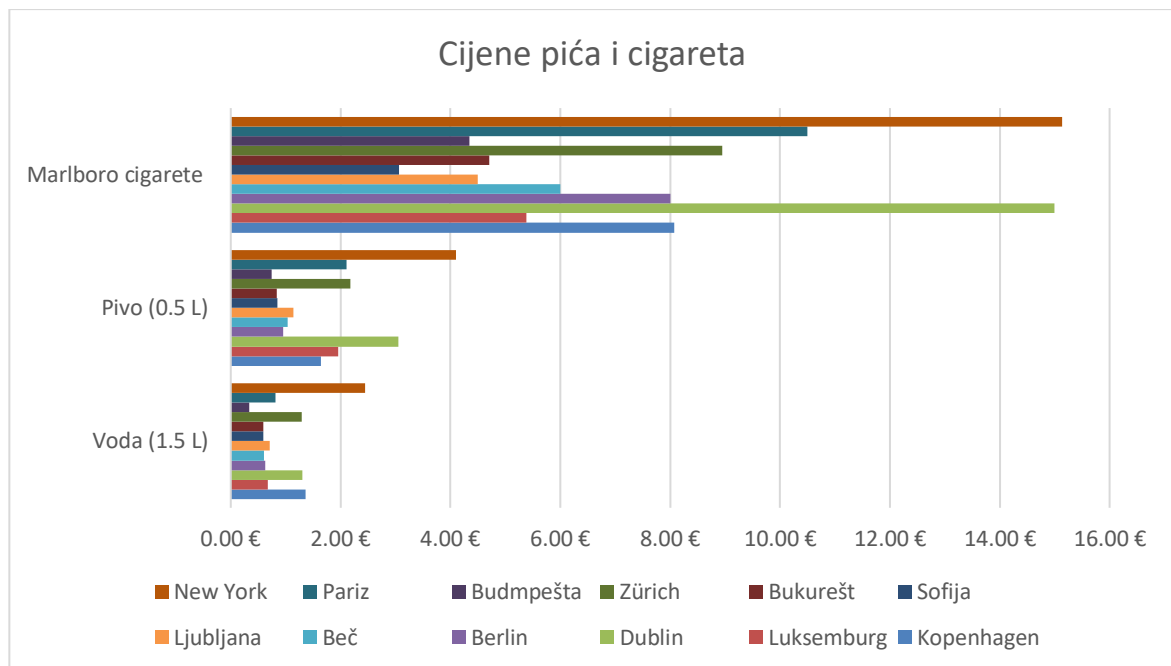
Grafikon 20- Cijene voća i povrća

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 20. prikazuje cijene voća i povrća za pojedine gradove u Europi i u New Yorku. Kilogram jabuka najskuplji je u New Yorku (5,63 €), a najjeftiniji u Bukureštu (0,95 €). Kilogram banana najskuplji je u New Yorku (5,28 €) zatim u Zürichu (2,81 €), a najjeftiniji je u Budimpešti (1,29 €). Kilogram naranči najskuplji je također u New Yorku (5,28 €), slijede Zürich (3,15 €), a najjeftinije iznose u Bukureštu (1,20 €). Iz navedenih podataka može se isčitati kako je navedeno voće i povrće najskuplje u New Yorku i Zürichu.

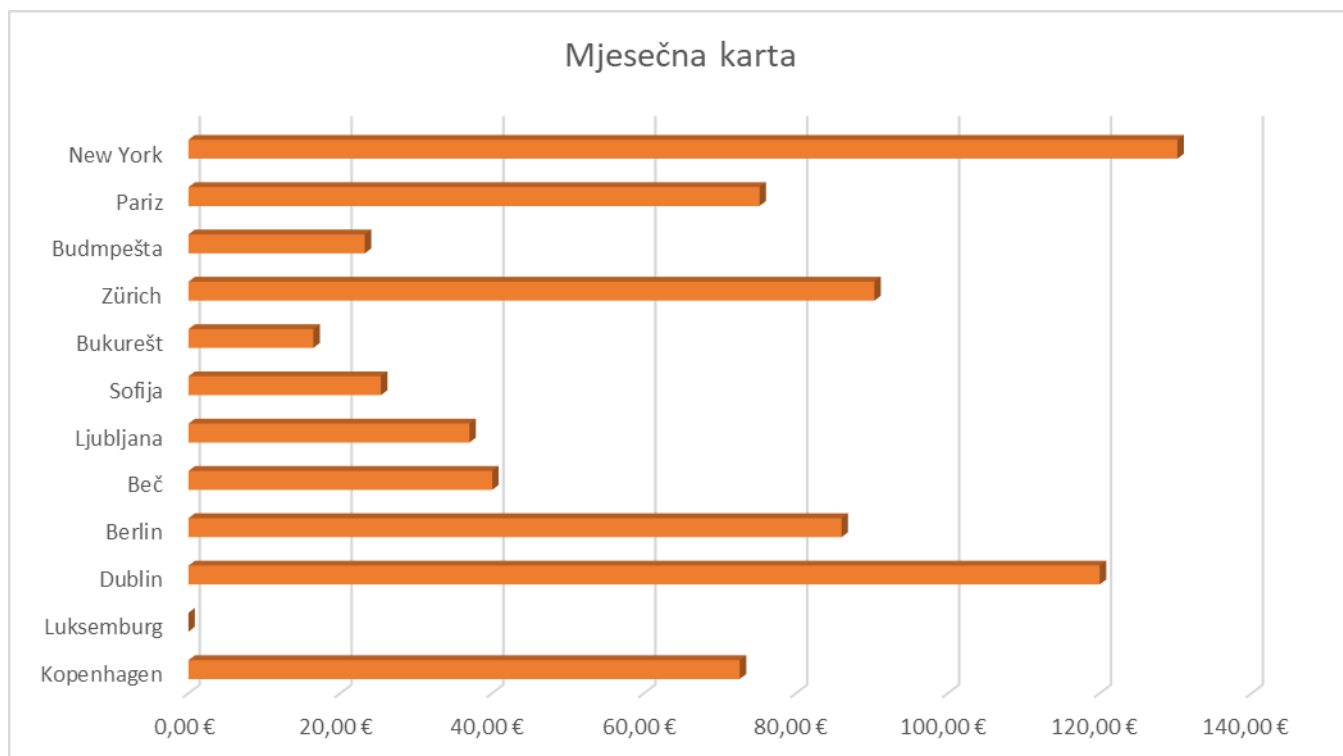
Grafikon 21- Cijene pića i cigareta

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 21. prikazuje cijene pića i cigareta. Kutija Marlboro cigareta najskuplja je u New Yorku (15,14 €), slijede Dublin (15,00 €) i Pariz (10,50 €). Najjeftinija kutija cigareta je u Bukureštu (4,71 €). Pivo od 0,5 L najskuplje je u New Yorku (4,10 €) zatim u Dublinu (3,05 €), a najjeftinije pivo može se pronaći u Bukureštu (0,84 €). Voda od 1,5 L u dućanu najskuplja je u New Yorku (2,45 €), slijede Kopenhagen (1,30 €) i Dublin (1,30 €). Najjeftinija voda je u Bukureštu (0,59 €) i Budimpešti (0,34 €).

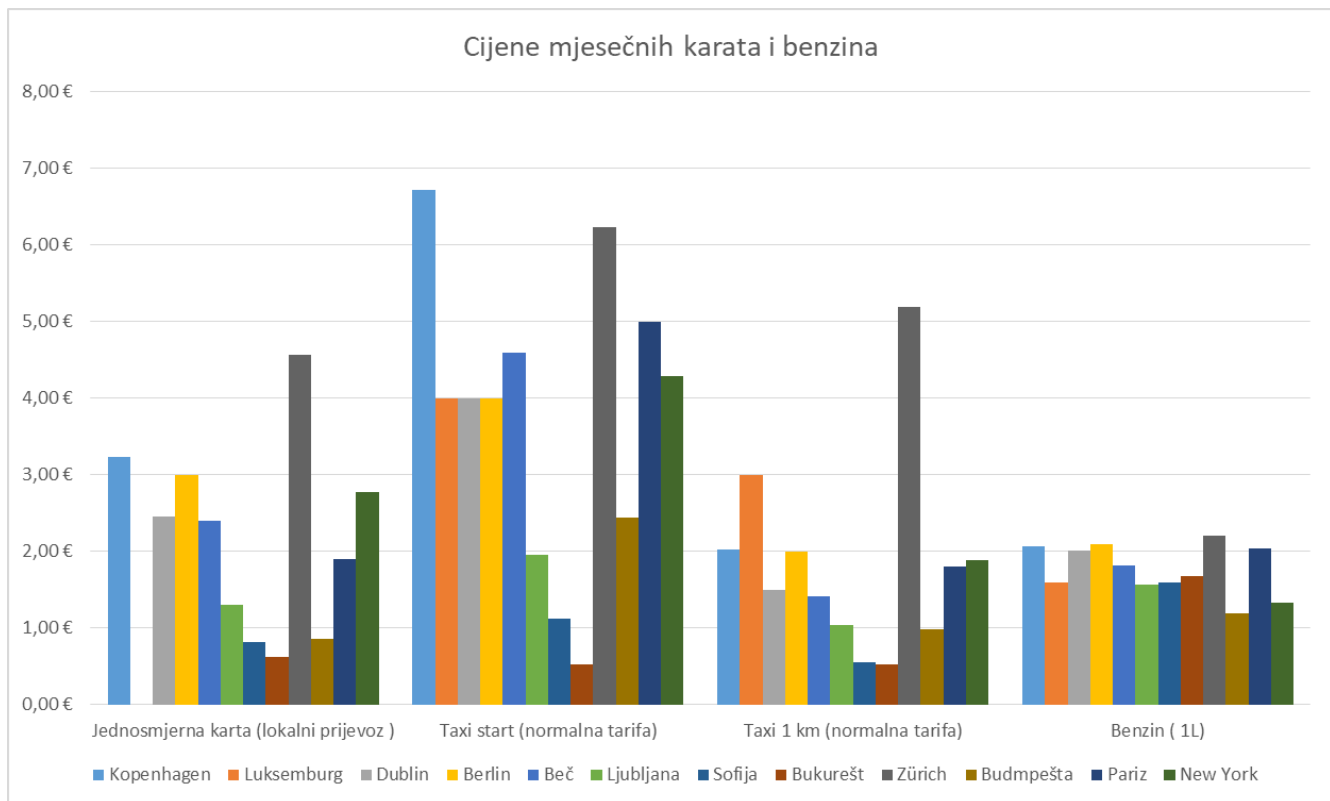
Grafikon 22- Cijene transporta

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 22. prikazuje cijene transporta u pojedinim europskim gradovima. U Luksemburgu je sav javni prijevoz besplatan i prva je država na svijetu koja se odlučila na takav korak, stoga su iznosi za jednosmjernu kartu i mjesečnu kartu jednaki 0. Mjesečna karta najskuplja je u New Yorku (130,23 €), slijedi Dublin (120,00 €) i Zürich (90,33 €). Najjeftinija mjesečna karta je u Bukureštu (16,45 €).

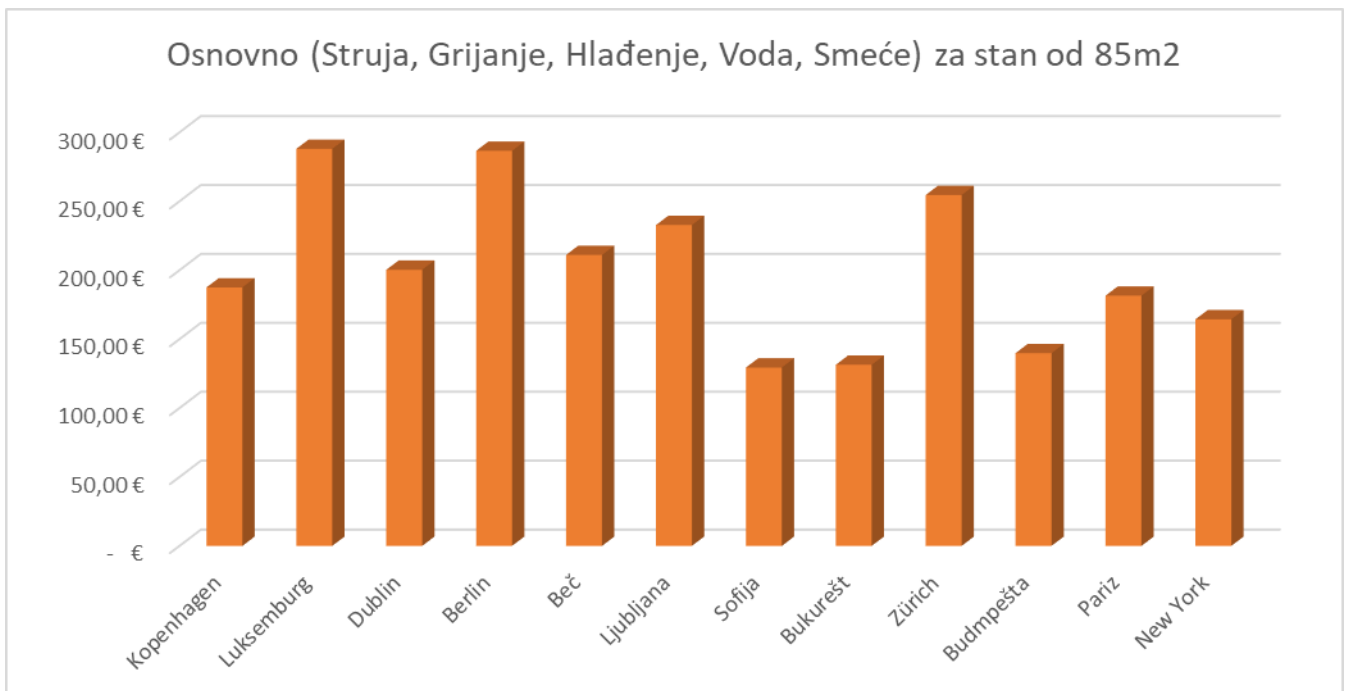
Grafikon 23- Cijene karata

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 23. prikazuje cijene jednosmjernih karata za lokalni prijevoz, tarifu za taksi te cijenu 1L benzina. Najskuplja jednosmjerna karta je u Zürichu (4,57 €), zatim slijede Kopenhgen (3,23 €) i Berlin (3,00 €). Najjeftinija jednosmjerna karta je u Bukureštu te ona iznosi 0,62 €. Taxi start (normalna tarifa) najskuplje iznosi u Kopenhagenu (6,72 €), a najjeftinije u Bukureštu (1,00 €). Litra benzina najskuplje iznosi u Zürichu (2,20 €), Belrinu (2,10 €), a najjeftinije u Budimpešti (1,19 €).

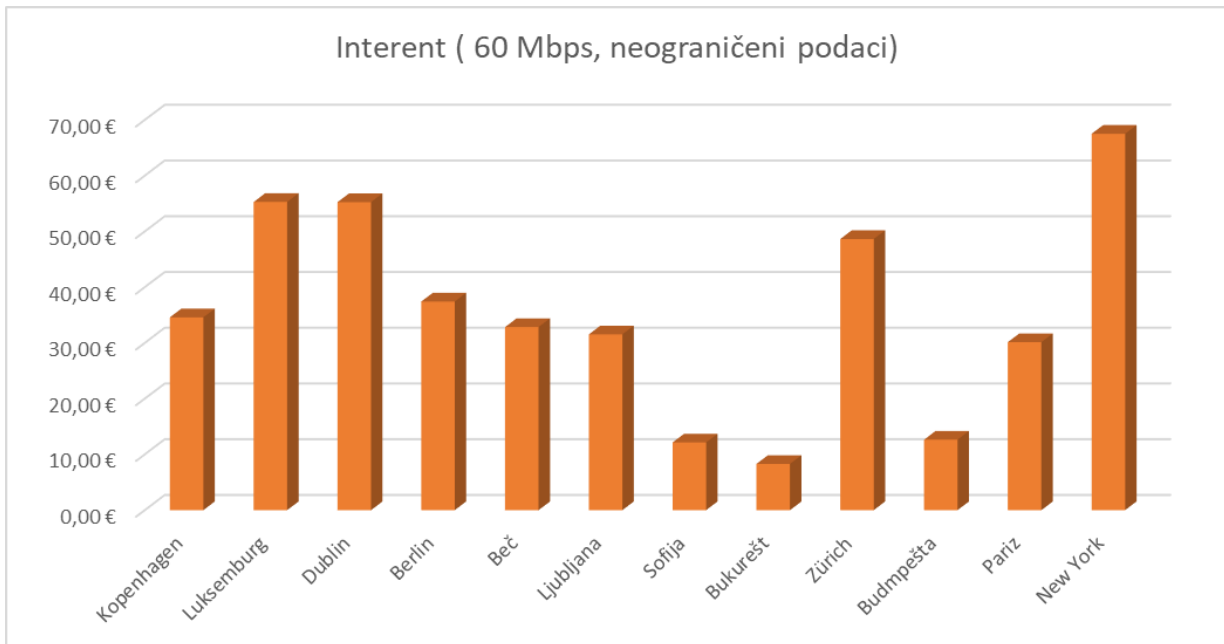
Grafikon 24 Cijene komunalija

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 24. prikazuje cijene komunalija koje se sastoje od režija za stan od 85m². Najskuplje režije su u Luksemburgu s iznosom od 288,03 €, slijede Berlin (286,60 €) i Zürich (254,56 €). Najjeftinije mjesečne režije su u Sofiji (129,41 €). Cijene mjesečnih režija preuzete su 16.08.2022. godine s portala Numbeo gdje građani ažuriraju cijene određenih stavki te se odnose na mjesec kolovoz 2022.

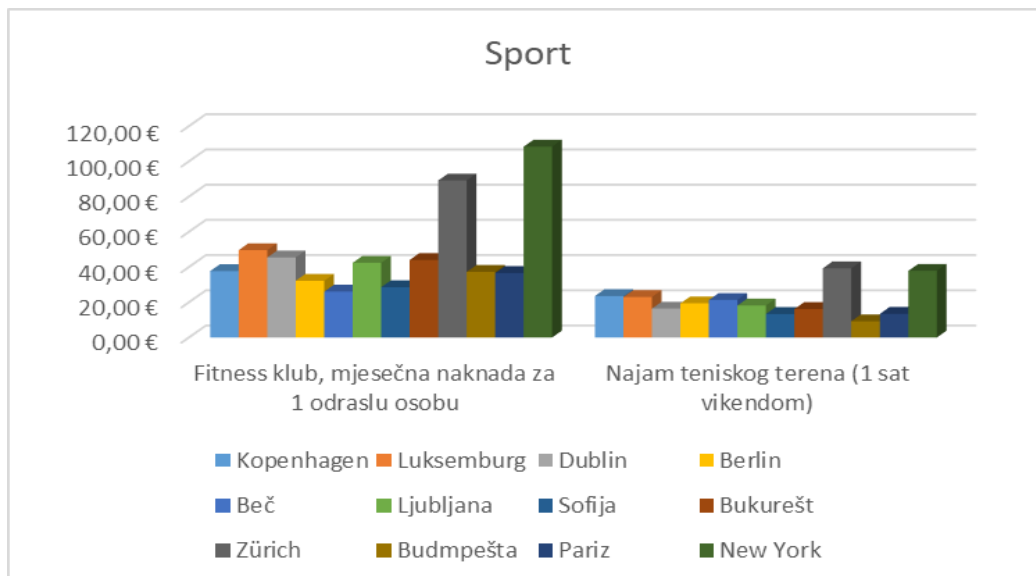
Grafikon 25- Cijene interneta

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Na grafikonu 25. prikazane su cijene interneta za pojedine gradove. Najskuplji internet je u New Yorku (67,52 €), slijede Luksemburg i Dublin (55,29 €) i Zürich (50,13 €). Najjeftiniji internet je u Bukureštu (8,21 €), Sofiji (11,90 €) i Budimpešti (12,71 €).

Grafikon 26- Cijene pojedinih aktivnosti

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 26. prikazuje cijene za slobodne aktivnosti. Mjesečna članarina za fitness klub najviše iznosi u New Yorku (108,37 €), slijede Zürich (89,15 €) i Luksemburg (49,60 €). Najmanji iznos mjesečne naknade za fitness klub je u Beču (26,06 €). Najam teniskog terena vikendom najviše iznosi u Zürichu (39,28 €) dok će se u Budimpešti trebati izdvojiti 9,21 € za jedan sat.

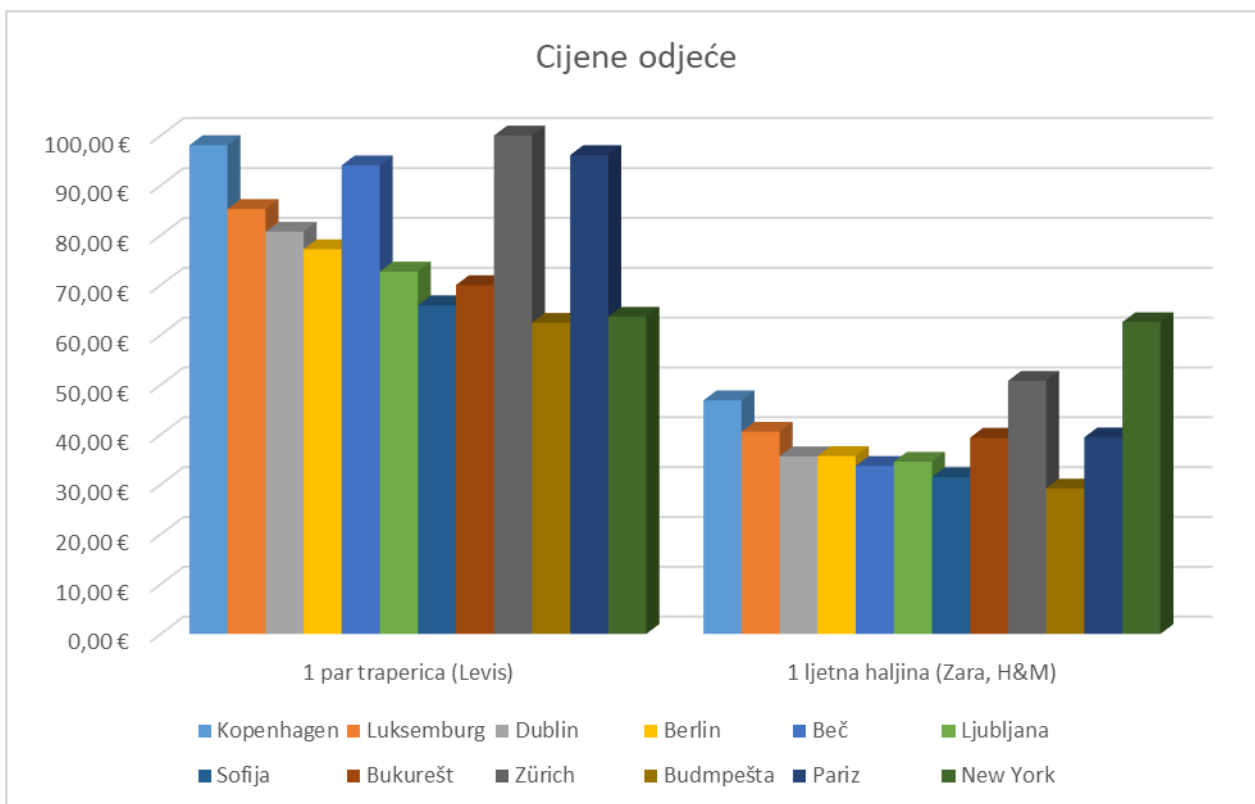
Grafikon 27- Cijene kino ulaznica

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Na grafikonu 27. prikazane su cijene kino ulaznica za jednu osobu. Ulaznica za kino za jednu osobu najskuplje će doći u Zürichu (20,77 €), a najmanji iznos će se trebati izdvojiti u Budimpešti (5,26 €).

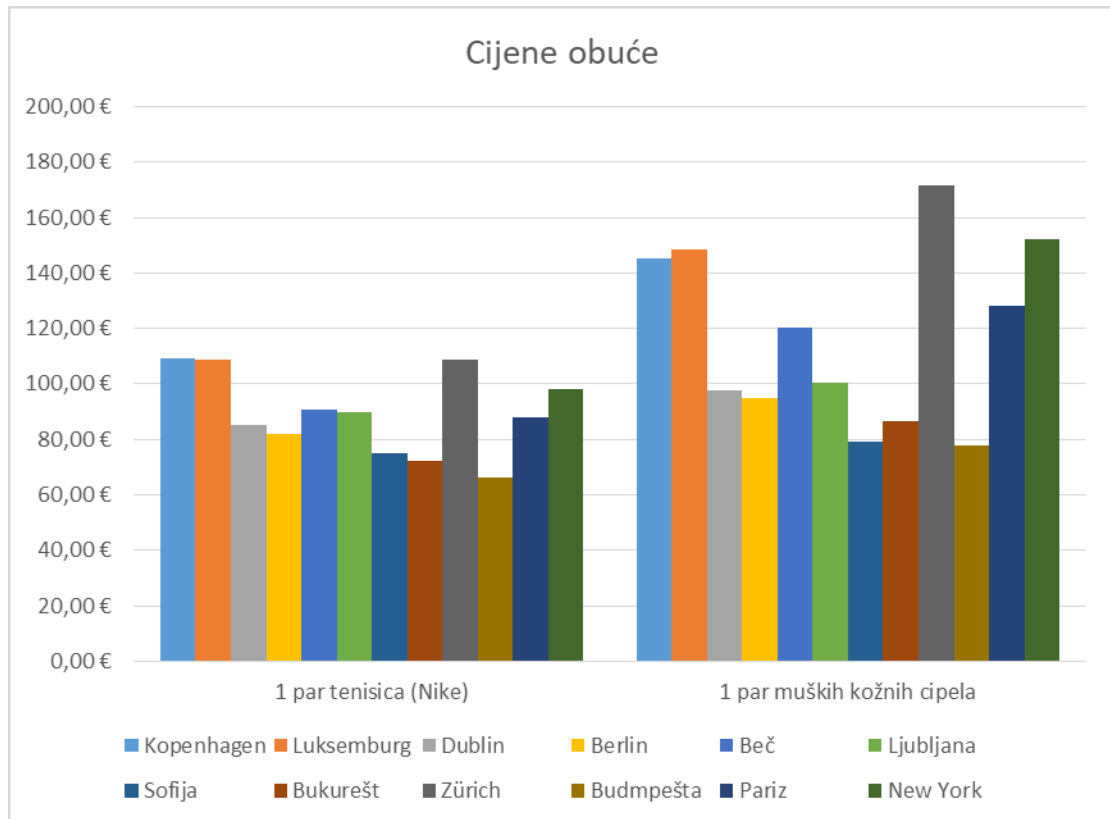
Grafikon 28- Cijene odjeće

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 28. prikazuje cijene odjeće za određene gradove. Levis traperice najskuplje su u Zürichu (100,00 €), a najjeftinije u Budimpešti (62,42 €). Ljetna haljina iz Zare ili H&M-a najskuplja je je u New Yorku (62,55 €), slijede Zürich (50,70 €), Kopenhagen (46,86 €) te Luksemburg (40,57 €), a najjeftinija ljetna haljina je u Budimpešti (29,17 €).

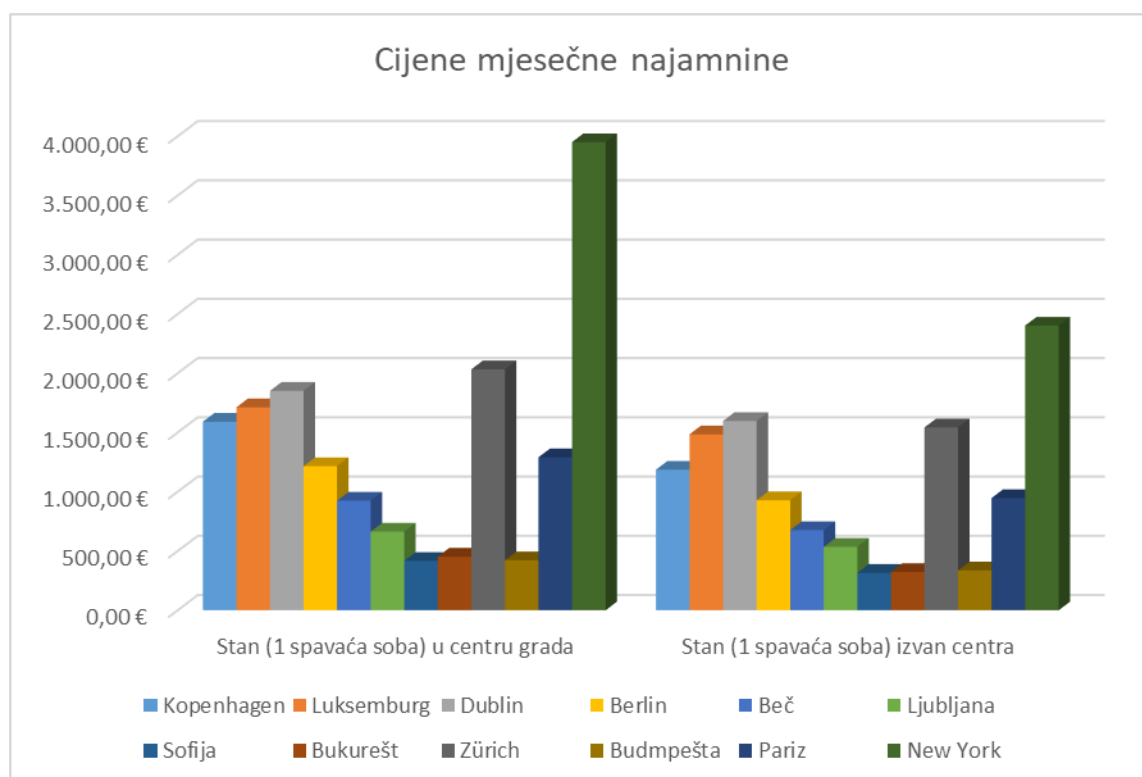
Grafikon 29- Cijene obuće

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Na grafikonu 29. prikazane su cijene obuće. Najskuplji par Nike tenisica je u Kopenhagenu (109,13 €), slijedi Zürich (108,93 €) te Luksemburg (108,75 €). Najjeftinije Nike tenisice su u Budimpešti (66,34 €). Jedan par muških kožnih cipela najskuplje iznosi u Zürichu (171,50 €), zatim u New Yorku (152,27 €) te Luksemburgu (148,33 €), a najjeftinije su u Budimpešti (77,29 €).

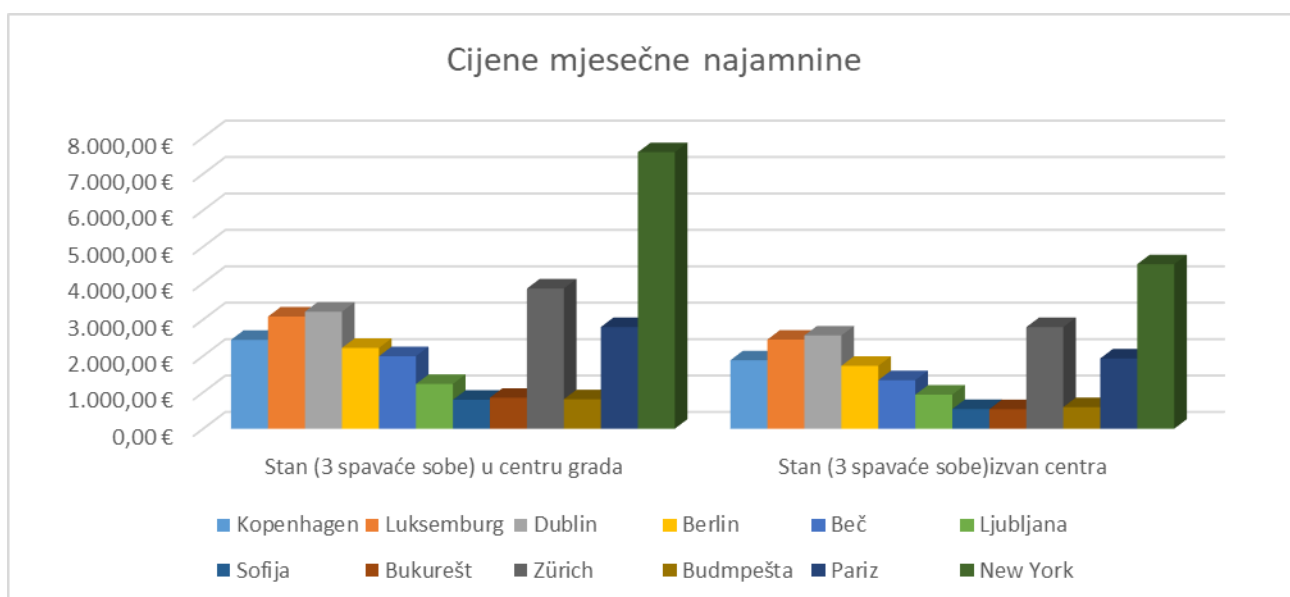
Grafikon 30- Cijene mjesečne najamnine u svijetu

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 30. prikazuje cijene mjesečnih najamnina za određene kategorije- stanovi u centru grada te izvan centra. Mjesečna najamnina s jednom spavaćom sobom u centru grada najviše iznosi u New Yorku (3.950,78 €), slijede Zürich (2.033,35 €) te Dublin (1.582,05 €). Najmanji iznos mjesečne najamnine je u Sofiji – 416,28 €. Stan s jednom spavaćom sobom izvan centra grada naskuplje iznosi u New Yorku (2.402,19 €), slijede Zürich (1.542,83 €) i Dublin (1.597,09 €). Najmanji iznosi mjesečne najamnine su u Sofiji (315,75 €) i Bukureštu (323,42 €).

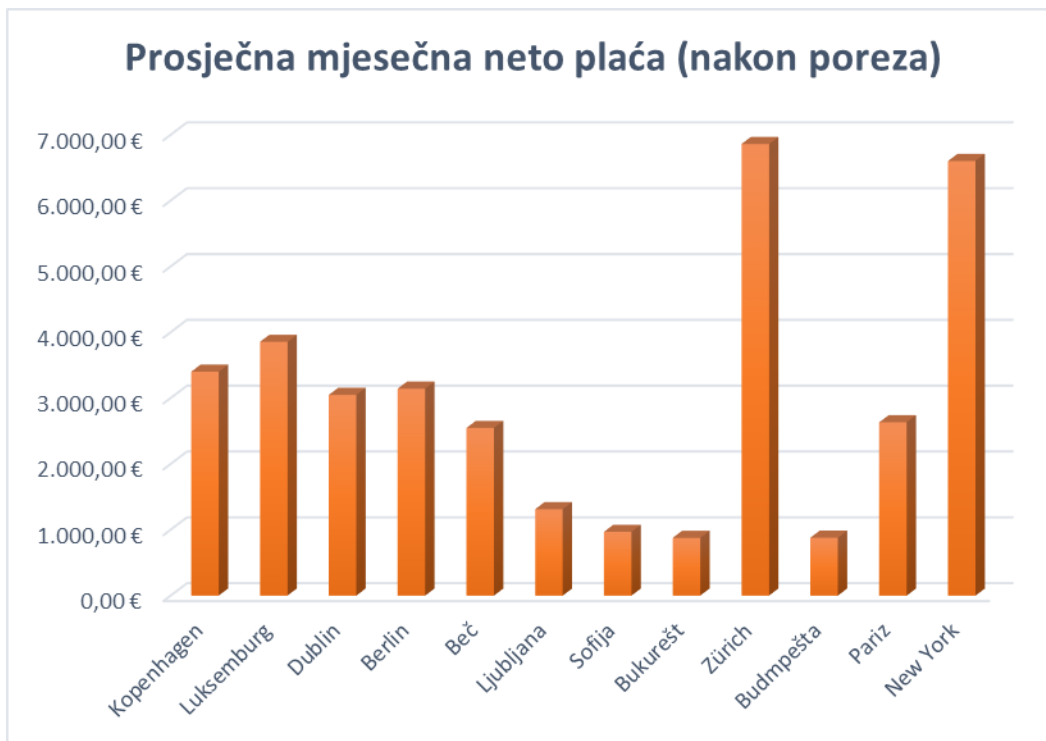
Grafikon 31- Cijene mjesečne najamnine u

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Na grafikonu 31. iskazane su cijene mjesečne najamnine za stanove s tri spavaće sobe u centru i izvan centra grada. Za stan u centru grada s tri spavaće sobe najviša najamnina iznosi u New Yorku (7.593,74 €), slijede Zürich (3.850,42 €) te Dublin s iznosom od 3.213,85 €. Najmanja mjesečna najamnina jest u Sofiji (793,50 €) i Budimpešti (809,11 €). Za stan s 3 spavaće sobe izvan centra grada najviši iznos mjesečne najamnine je u New Yorku (4.516,60 €), slijedi Zürich (2.789,46 €), a najmanji iznosi su u Budimpešti (591,14 €) i Bukureštu (535,38 €).

Grafikon 32- Iznos prosječne neto plaće

Izvor: Vlastita izrada autorice prema Numbeo

Grafikon 32. prikazuje iznos prosječne neto plaće. Najveća neto plaća je u Zürichu 6.860,72 €, slijedi New York (6.602,23 €) i Luksemburg (3.855,29 €). Najmanji iznos prosječne neto plaće je u Bukureštu i iznosi 877,64 €.

8. Zaključak

Tema završnog rada odnosila se na analizu podataka o troškovima života u Hrvatskoj i svijetu. Provedena je analiza troškova života građana za različite gradove u Hrvatskoj i Europi uključujući i američki grad New York s portala Numbeo. Za analizu gradova birali su se gradovi koji imaju najveći i najmanji životni standard kako bi se bolje ukazalo na razlike u cijenama. U radu je spomenuto kako životni standard mjeri razinu ekonomskog, materijalnog blagostanja stanovništva neke zemlje. Države sa većim životnim standardom isto tako i imaju više cijene u odnosu na države koje nemaju tako visok životni standard. Ono što je primjećeno tijekom analize troškova jest da su Zurich, New York i Dublin najskuplji gradovi u ovoj analizi, a najjeftiniji su Budimpešta, Bukurešt i Sofija. Kada je riječ o životnim troškovima u Europi, vidi se jasna razlika u cijenama. Države Istočne Europe su znatno jeftinije u odnosu na države zapadne Europe. Može se isto tako primjetiti da države Istočne Europe imaju niži standard od Zapada, te puno veću stopu inflacije. Životni troškovi u Hrvatskoj slični su gradovima Istočne Europe, samo što Hrvatska ima malo bolji standard i veće plaće u odnosu na Bukurešt i Sofiju. Od četiri analizirana hrvatska grada, najskuplji za život su Split i Dubrovnik, dok su najveće plaće u Zagrebu.

U radu je napravljena analiza podataka o trošku života za svaku pojedinu stavku kako bi se mogla steći bolja preglednost i radi bolje usporedbe podataka. Također je napravljen grafikon s postotnom promjenom razine inflacije te kako se mijenjala kroz vrijeme. Inflacija raste od početka 2021. godine, države bilježe rekordne stope inflacije te rastuće cijene energije i ostalih stavki.

Popis literature

Popis knjiga

1. Biljan- August M, Pivac S. i sur., 2009., Uporaba statistike u ekonomiji, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci
2. Blanchard O, 2011. Makroekonomija, Zagreb: MATE d.o.o.
3. Borozan Đ., 2019., Makroekonomija, Osijek: Sveučilište Josipa Juraja Strossmayera u Osijeku
4. Čavrak V., 2019., Makroekonomika za poduzetnike, Zagreb

Stručni/znanstveni članci:

1. Lida R. Weinstock, 2022., Geographic Cost of Living Differences: In Brief, Congressional Research Service, dostupno 9.8.2022. na <https://sgp.fas.org/crs/misc/R47037.pdf>
2. Čizmić D., 2002., Planovi uzoraka pri formiranju indeksa potrošačkih cijena i njihovu utjecaj na grešku uzorka, dostupno 21.08.2022. na <https://hrcak.srce.hr/file/39842>

Internetski izvori

1. Činjenice i brojke o životu u Europskoj Uniji, dostupno 20.8.2022. na https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/key-facts-and-figures/life-eu_hr
2. Indeksi cijena, 20.9.2017., Indeks potrošačkih cijena, dostupno 22.8.2022. na <https://www.hnb.hr/statistika/statisticki-podaci/odabrane-nefinancijske-statistike/indeksi-cijena>
3. Mjerenje inflacije- Harmonizirani indeks potrošačkih cijena (HICP), dostupno 14.08.2022. na https://www.ecb.europa.eu/stats/macroeconomic_and_sectoral/hicp/html/index.en.html
4. Indeksi potrošačkih cijena, 07.07.2022., dostupno 20.08.2022. na <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/cijene/indeks-potrosackih-cijena/>
5. Trošak života, dostupno 30.8.2022. na <https://www.numbeo.com/cost-of-living/>

Popis grafikona

Grafikon 1 : BDP po glavi stanovnika izražen u standardu kupovne moći za 2021. godinu	4
Grafikon 2- Stopa inflacije u zemljama Europske Unije.....	8
Grafikon 3- Godišnja stopa inflacije	9
Grafikon 4- Prosječne godišnje stope inflacije u EU.....	10
Grafikon 5: Cijene obroka u restoranima u Hrvatskoj.....	11
Grafikon 6- Cijene pića u restoranima u Hrvatskoj.....	12
Grafikon 7- Cijene prehrambenih proizvoda u dućanima za pojedine gradove u Hrvatskoj	13
Grafikon 8- Cijene pića i cigareta u dućanima za pojedine gradove u Hrvatskoj	14
Grafikon 9– Cijene transporta za pojedine gradove u Hrvatskoj.....	15
Grafikon 10 – Cijene komunalija za pojedine gradove u Hrvatskoj.....	16
Grafikon 11- Cijene interneta u Hrvatskoj	17
Grafikon 12– Cijene pojedinih aktivnosti za pojedine gradove u Hrvatskoj	17
Grafikon 13– Cijene obuće i odjeće u Hrvatskoj	19
Grafikon 14– Cijene mjesečnih najamnina za pojedine gradove u Hrvatskoj.....	20
Grafikon 15 – Iznos neto plaća u Hrvatskoj	21
Grafikon 16- Cijene obroka u restoranima	23
Grafikon 17- Cijene pića u restoranima	24
Grafikon 18- Cijene odabranih artikala u svijetu.....	25
Grafikon 19- Cijene sira i pilećih fileta.....	26
Grafikon 20- Cijene voća i povrća.....	27
Grafikon 21- Cijene pića i cigareta.....	28
Grafikon 22- Cijene transporta.....	29
Grafikon 23- Cijene karata.....	30
Grafikon 24- Cijene komunalija.....	31
Grafikon 25- Cijene interneta.....	32
Grafikon 26- Cijene pojedinih aktivnosti.....	33
Grafikon 27- Cijene kino ulaznica	34
Grafikon 28- Cijene odjeće	35
Grafikon 29- Cijene obuće.....	36
Grafikon 30- Cijene mjesečne najamnine u svijetu	37
Grafikon 31- Cijene mjesečne najamnine u	38
Grafikon 32- Iznos prosječne neto plaće	39